

IX kadencja

KANCELARIA SEJMU

Biuro Komisji Sejmowych

PEŁNY ZAPIS PRZEBIEGU POSIEDZENIA

**Komisja
do Spraw
Unii
Europejskiej**

■ **PODKOMISJI STAŁEJ DO SPRAW
SPRAWIEDLIWEJ TRANSFORMACJI
(NR 2)
z dnia 22 stycznia 2021 r.**

Pełny zapis przebiegu posiedzenia

Komisji do Spraw Unii Europejskiej

– podkomisji stałej do spraw Sprawiedliwej Transformacji (nr 2)

22 stycznia 2021 r.

Podkomisja stała do spraw Sprawiedliwej Transformacji, obradująca pod przewodnictwem posła **Krzysztofa Gadowskiego (KO)**, przewodniczącego podkomisji, zrealizowała następujący porządek obrad:

– informacja na temat funduszy unijnych przeznaczonych na wsparcie sprawiedliwej transformacji:

- 1) założenia mechanizmu sprawiedliwej transformacji UE,
- 2) stan przygotowań dokumentów programujących Fundusz na rzecz Sprawiedliwej Transformacji, w tym programów operacyjnych,
- 3) komplementarność funduszy w ramach Polityki Spójności we wsparciu regionów węglowych w łagodzeniu skutków odchodzenia od produkcji spalania węgla,
- 4) podział alokacji z Funduszu Sprawiedliwej Transformacji na poszczególne regiony węglowe;

– informacja na temat przyjętej w Konkluzjach Rady Europejskiej z grudnia 2020 roku alokacji dla Polski w ramach Funduszu Sprawiedliwej Transformacji. Określenie roli i celu Krajowego Programu Sprawiedliwej Transformacji w stosunku do Terytorialnego Programu Sprawiedliwej Transformacji;

– rozpatrzenie projektu planu pracy podkomisji na okres od 1 stycznia do 31 lipca 2021 r.;

– sprawy bieżące.

W posiedzeniu udział wzięli: **Małgorzata Jarosińska-Jedynak** sekretarz stanu w Ministerstwie Funduszy i Polityki Regionalnej wraz ze współpracownikami, **Adam Guibourgé-Czetwertyński** podsekretarz stanu w Ministerstwie Klimatu i Środowiska wraz ze współpracownikami, **Anna Hetman** prezydent miasta Jastrzębie-Zdrój, **Marek Woźniak** marszałek województwa wielkopolskiego, **Wojciech Kałuża** wicemarszałek województwa śląskiego, **Zbigniew Wojciechowski** wicemarszałek województwa lubelskiego, **Tomasz Urynowicz** wicemarszałek województwa małopolskiego, **Anna Mlost** zastępca dyrektora Departamentu Zrównoważonego Rozwoju Urzędu Marszałkowskiego Województwa Małopolskiego, **Maciej Kozakiewicz** koordynator projektu „Just Transition. Bełchatów 2050” w Ośrodku Działań Ekologicznych „Źródła”, **Marta Anczewska** specjalista ds. sprawiedliwej transformacji w Fundacji WWF Polska, **Patryk Białas** radny miasta Katowice, prezes stowarzyszenia BoMiasto, **Maciej Sytek** pełnomocnik zarządu województwa wielkopolskiego ds. restrukturyzacji Wielkopolski Wschodniej, prezes zarządu Agencji Rozwoju Regionalnego SA w Koninie, **Andrzej Węgrzyn** dyrektor Instytutu Ekologii Terenów Przemysłowych, **Michał Bieda** zastępca prezydenta miasta Bytom, **Marcin Połomski** burmistrz gminy Rydułtowy, członek zarządu Stowarzyszenia Gmin Górniczych Polski, **Michał Hetmański** członek zarządu oraz **Daniel Kiewra** doradca ekonomiczny fundacji

Instrat, **Radosław Gawlik** prezes Stowarzyszenia EKO-UNIA, przewodniczący społecznego zespołu ds. przygotowania społecznego wkładu Planu Sprawiedliwej Transformacji Subregionu Wałbrzyskiego, **Alina Pogoda** specjalistka ds. sprawiedliwej transformacji w Związku Stowarzyszeń Zielona Sieć, **Radosław Sikorski** i **Łukasz Kohut** – posłowie do Parlamentu Europejskiego.

W posiedzeniu udział wzięli pracownicy Kancelarii Sejmu: **Kaja Krawczyk** – naczelnik Wydziału ds. Unii Europejskiej w Biurze Spraw Międzynarodowych, **Agata Jackiewicz**, **Agnieszka Maciejczak** – z sekretariatu Komisji w BSM, **Aleksandra Rhein** – specjalista z wydziału w BSM.

Przewodniczący poseł Krzysztof Gadowski (KO):

Dzień dobry państwu. Otwieram posiedzenie stałej podkomisji do spraw transformacji. Informuję, że posiedzenie jest prowadzone z wykorzystaniem środków komunikacji elektronicznej umożliwiających porozumiewanie się na odległość.

Chciałem serdecznie przywitać wśród nas wszystkich, przede wszystkim, członków podkomisji. Witam państwa ministrów. Widzimy, że są z nami pani Małgorzata Jarosińska-Jedynak, sekretarz stanu w Ministerstwie Funduszy i Polityki Regionalnej. Witam serdecznie pana Adama Czetwertyńskiego, podsekretarza stanu w Ministerstwie Klimatu i Środowiska. Witam, panie ministrze. Chciałem również przywitać osoby towarzyszące państwu ministrom.

Serdecznie chciałem przywitać samorządowców: panów marszałków i wicemarszałków, którzy dzisiaj biorą udział w naszym posiedzeniu. Widzę, że jest z nami pan marszałek Marek Woźniak, marszałek województwa wielkopolskiego, pan wicemarszałek Wojciech Kałuża, wicemarszałek województwa śląskiego, pan wicemarszałek województwa małopolskiego Tomasz Urynowicz oraz pan wicemarszałek województwa lubelskiego, pan Zbigniew Wojciechowski.

Witam serdecznie również przewodniczącą zarządu Związku Gmin Górniczych w Polsce panią Annę Hetman, jednocześnie prezydent miasta Jastrzębia, oraz samorządowców właśnie z tego stowarzyszenia, prezydentów, burmistrzów. Chciałem serdecznie przywitać przedstawicieli fundacji i stowarzyszeń związanych z tematami, które dzisiaj będziemy omawiać. Widzę również, że są przedstawiciele stref ekonomicznych funkcjonujących w Polsce.

Proszę państwa, zgodnie z procedurą podkomisja powinna sprawdzić kworum. Prosiłbym, aby obecni panowie posłowie zagłosowali tutaj za pomocą legitymacji, natomiast panie i panów posłów obecnych zdalnie prosimy o naciśnięcie odpowiedniego guzika. Zgodnie z technicznymi warunkami musimy chwileczkę poczekać na te wyniki. Już mamy? Sprawnie nam poszło. Stwierdzam kworum.

Chciałem panów posłów i panie posłanki oraz państwa poinformować, że jest możliwość zabrania głosu podczas naszego posiedzenia. Mamy odpowiednią aplikację w systemie Whereby i mogą państwo ewentualnie zasygnalizować chęć zabrania głosu.

Oczywiście przechodzimy do porządku naszego posiedzenia. Porządek został rozesłany państwu posłom w ostatnich dniach. Pierwszy punkt naszego spotkania jest przeznaczony dla pani minister Małgorzaty Jarosińskiej-Jedynak, sekretarz stanu w MFiPR. Prosimy, pani minister, o przedstawienie nam problematyki zawartej w tym punkcie. Proszę bardzo, oddaję pani głos.

Sekretarz stanu w Ministerstwie Funduszy i Polityki Regionalnej Małgorzata Jarosińska-Jedynak:

Dziękuję bardzo. Witam państwa raz jeszcze bardzo serdecznie. Szanowni państwo, nawiązując do tego materiału, który został nam przekazany, przede wszystkim chciałam wskazać, że UE ma nowy cel. Dąży do tego, by stać się pierwszym kontynentem neutralnym klimatycznie. Co więcej, chce to uczynić w sposób skuteczny i sprawiedliwy do 2050 r. Narzędziem do osiągnięcia tego celu jest nowo utworzony mechanizm sprawiedliwej transformacji. Mechanizm ten będzie wspierał regiony i sektory, które najbardziej ucierpią w wyniku transformacji w kierunku gospodarki neutralnej dla klimatu, biorąc pod uwagę ich zależność od paliw kopalnych, w tym węgla, torfu, ropy naftowej bądź też procesów przemysłowych generujących intensywną emisję gazów cieplarnianych.

Mechanizm sprawiedliwej transformacji składa się z trzech filarów. Pierwszym filarem jest Fundusz na rzecz Sprawiedliwej Transformacji. Wsparcie tego funduszu będzie się koncentrować na działaniach, które mają na celu łagodzić społeczne, gospodarcze i środowiskowe skutki transformacji energetycznej w wybranych regionach. Cały budżet Funduszu na rzecz Sprawiedliwej Transformacji to 17,5 mld euro. Polska będzie największym beneficjentem tego funduszu i otrzyma środki w wysokości 3,5 mld euro. Uwzględniając dobrowolne transfery dokonane przez Polskę z polityki spójności, to jest Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego i Europejskiego Funduszu Społecznego w wysokości ponad 0,5 mld euro, łączna alokacja Funduszu na rzecz Sprawiedliwej Transformacji wyniesie 4 mld euro w cenach stałych. 4,4 mld euro są to ceny bieżące i takimi też posługujemy się w ramach umowy partnerstwa.

Specjalny system w ramach Invest EU to drugi filar mechanizmu sprawiedliwej transformacji. Tutaj przewidywane są pożyczki dla sektora prywatnego w ramach dedykowanej ścieżki programu Invest EU, odpowiadające kwocie 1,8 mld euro z przeznaczeniem na cele związane ze sprawiedliwą transformacją. Program Invest EU będzie również wspierał inwestycje w szerszym zakresie projektów w porównaniu z Funduszem na rzecz Sprawiedliwej Transformacji, bo będą to projekty w dziedzinie infrastruktury energetycznej, transportowej, infrastruktury gazowej, ciepłownictwa komunalnego, jak również projekty w zakresie obniżenia emisyjności, dywersyfikacji gospodarczej i infrastruktury społecznej.

Trzecim filarem mechanizmu sprawiedliwej transformacji są pożyczki dla sektora publicznego w ramach partnerstwa z Europejskim Bankiem Inwestycyjnym. Instrument pożyczkowy EBI otrzyma wkład około 1,5 mld euro z budżetu UE.

Jeżeli chodzi o stan przygotowania dokumentów programujących Fundusz na rzecz Sprawiedliwej Transformacji, to warunkiem dostępu do środków Funduszu na rzecz Sprawiedliwej Transformacji jest zatwierdzenie przez Komisję Europejską programu dedykowanego sprawiedliwej transformacji oraz terytorialnych planów sprawiedliwej transformacji, który ma na celu określić zakres procesu transformacji poszczególnych regionów w kierunku gospodarki neutralnej klimatycznie.

Rząd polski zakłada przygotowanie jednego programu operacyjnego dedykowanego sprawiedliwej transformacji i zarządzanego na poziomie krajowym. Wspiera również polskie regiony w przygotowaniu terytorialnych planów sprawiedliwej transformacji. Prace te są już mocno zaawansowane. Instytucją zarządzającą będzie Ministerstwo Funduszy i Polityki Regionalnej, a instytucjami pośredniczącymi pierwszego stopnia dla osi priorytetowych dedykowanych poszczególnym województwom, z dedykowaną kopertą finansową, będą marszałkowie województw.

W ramach MFiPR funkcjonują dwie grupy. Pierwsza to grupa robocza dotycząca Funduszu na rzecz Sprawiedliwej Transformacji na lata 2021–2027 i druga grupa robocza dla wsparcia przygotowania krajowego programu na lata 2021–2027 finansowanego z Funduszu na rzecz Sprawiedliwej Transformacji. Pierwsza grupa odpowiada za bieżącą koordynację prac nad przygotowaniem terytorialnych planów sprawiedliwej transformacji przez regiony, a druga grupa ma za zadanie przede wszystkim opracować program finansowany z Funduszu na rzecz Sprawiedliwej Transformacji. Będzie to program „Fundusze europejskie dla sprawiedliwej transformacji”. Także w regionach prowadzone są intensywne prace nad przygotowaniem terytorialnych planów sprawiedliwej transformacji. We wszystkich województwach funkcjonują zespoły ds. przygotowania terytorialnych planów sprawiedliwej transformacji. Angażują one władze lokalne i też kluczowych interesariuszy Funduszu na rzecz Sprawiedliwej Transformacji.

Na przełomie roku uruchomione zostało również wsparcie eksperckie na rzecz sześciu polskich regionów górniczych, świadczone przez firmę PwC Advisory. Jednocześnie Ministerstwo Klimatu i Środowiska przygotowuje Krajowy Plan Sprawiedliwej Transformacji. Będzie to taki dokument ramowy, który będzie pokazywał zamierzenia rządu w kontekście Zielonej Transformacji. Ma on na celu pełnić rolę łącznika pomiędzy terytorialnymi planami sprawiedliwej transformacji a krajowymi dokumentami strategicznymi w dziedzinie energii i klimatu. Prace nad tymi dokumentami programującymi Fundusz na rzecz Sprawiedliwej Transformacji, w tym programem operacyjnym, są ści-

śle powiązane z pracami nad najważniejszym dokumentem stanowiącym ramy dla całej interwencji polityki spójności i Funduszu na rzecz Sprawiedliwej Transformacji, czyli umową partnerstwa.

18 stycznia br. rozpoczął się proces konsultacji społecznych umowy partnerstwa. Akceptacja umowy partnerstwa przez Radę Ministrów i przekazanie jej do Komisji Europejskiej nastąpi na przełomie II i III kwartału, bo jest to też uzależnione od zakończenia prac legislacyjnych nad rozporządzeniami z poziomu Komisji Europejskiej, które zgodnie z informacją od prezydencji portugalskiej powinny się zakończyć w maju tego roku. Program „Fundusze europejskie dla sprawiedliwej transformacji” i towarzyszące mu terytorialne plany sprawiedliwej transformacji zostaną przekazane do Komisji w ciągu 2 miesięcy od przekazania umowy partnerstwa do Komisji Europejskiej. Do tego czasu planowane jest zakończenie prac nad terytorialnymi planami i uzyskanie akceptacji MFiPR. Spodziewamy się, że pierwsze terytorialne plany zostaną przekazane do ministerstwa celem zaopiniowania już w I kwartale br.

Jeżeli chodzi o komplementarność funduszy w ramach polityki spójności we wsparciu regionów węglowych, to przede wszystkim musimy pamiętać o tym, że projekty finansowane z Funduszu na rzecz Sprawiedliwej Transformacji będą miały na celu łagodzenie negatywnych efektów społecznych, gospodarczych i środowiskowych transformacji klimatycznej. Projekty komplementarne dotyczące transformacji mogą być finansowane w ramach pozostałych dwóch filarów mechanizmu sprawiedliwej transformacji. Chcielibyśmy jednak, aby przygotowane terytorialne plany sprawiedliwej transformacji zawierały kompleksową wizję transformacji regionów w kierunku gospodarki neutralnej dla klimatu, a w konsekwencji też komplementarne działania w zakresie samej transformacji oraz ograniczenie jej negatywnych skutków. Dlatego też podkreślamy, że terytorialne plany powinny wskazywać na projekty, które finansowane będą zarówno z Funduszu na rzecz Sprawiedliwej Transformacji, jak i z innych źródeł unijnych oraz krajowych.

W finansowaniu działań komplementarnych do prowadzonych w ramach Funduszu na rzecz Sprawiedliwej Transformacji istotne będą przede wszystkim działania związane z finansowaniem rozwoju małych i średnich przedsiębiorstw, wspierane ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, ale również działania miękkie związane z rynkiem pracy, aktywizacją, które finansowanie swoje będą miały w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego.

MFiPR będzie na poziomie strategicznym instytucjonalnie koordynować i monitorować przygotowanie oraz realizację terytorialnych planów sprawiedliwej transformacji. W celu skuteczniejszej koordynacji i zapewnienia też komplementarności wsparcia zakładamy powołanie komitetu koordynacyjnego, składającego się z przedstawicieli instytucji zarządzających, pośredniczących z resortów zaangażowanych w proces transformacji, ale również partnerów społecznych i gospodarczych.

Jeżeli chodzi o podział alokacji z Funduszu na rzecz Sprawiedliwej Transformacji na poszczególne regiony, to, tak jak wspomniałam, łączny budżet programu „Fundusze europejskie dla sprawiedliwej transformacji” wyniesie 4,4 mld euro w cenach bieżących. Sposób podziału środków funduszu między regiony bazuje na metodzie podziału między państwa członkowskie zaproponowanej przez Komisję Europejską. W szczególności zostały wykorzystane takie wskaźniki jak liczba osób zatrudnionych w górnictwie, w przemyśle, jak zanieczyszczenie powietrza, jak poziom bezrobocia czy ubóstwa.

Tu trzeba też wskazać, że na chwilę obecną Komisja Europejska wskazuje trzy regiony możliwe do objęcia wsparciem Funduszem na rzecz Sprawiedliwej Transformacji: województwo śląskie, wielkopolskie i dolnośląskie. Chcielibyśmy, aby wsparciem zostało objętych sześć regionów węglowych Polski, dodatkowo województwa małopolskie, łódzkie i lubelskie. Największym beneficjentem Funduszu na rzecz Sprawiedliwej Transformacji w Polsce będzie województwo śląskie. Wynika to również z tego, że właśnie województwo śląskie jest największym regionem górnictwem również w UE. W ramach województwa śląskiego kwalifikujemy do objęcia wsparciem aż siedem z ośmiu podregionów NUTS III. Jako jedyny niekwalifikowalny jest podregion częstochowski. Województwo śląskie otrzymałoby około 2 mld euro wsparcia, województwo dolnośląskie – 550 mln euro,

wielkopolskie – 390 mln euro, łódzkie – 340 mln euro, małopolskie i lubelskie po około 250 mln euro.

Pamiętajmy natomiast, że ostateczna wysokość alokacji przyznanej dla poszczególnych województw będzie możliwa do precyzyjnego oszacowania dopiero w momencie poznania decyzji Komisji odnośnie do akceptacji poszczególnych terytorialnych planów sprawiedliwej transformacji i akceptacji dodatkowych trzech regionów, które są zgłaszane przez Polskę.

Myślę, że na ten moment to tyle. Dziękuję bardzo.

Przewodniczący poseł Krzysztof Gadowski (KO):

Dziękuję, pani minister.

Chciałem jeszcze państwa poinformować, że można zgłaszać się do pytań, bo mamy tu jakieś problemy z systemem. Na czacie w aplikacji mogą się państwo zgłaszać do głosu. Otwieram dyskusję. Panowie posłowie. Pan poseł Nowak, proszę bardzo.

Poseł Tomasz Piotr Nowak (KO):

Panie przewodniczący, pani minister, takie pytanie w związku z alokacją i z rozdysponowaniem później tych funduszy na gruncie poszczególnych województw: Jak będzie wyglądała koperta przeznaczona dla samych województw? Czy te pieniądze będą w części rozdysponowane przez rząd i dedykowane tym regionom, czy też w całości pieniądze dla regionu będą w dyspozycji marszałka?

Przewodniczący poseł Krzysztof Gadowski (KO):

Dziękuję panu posłowi. Zgłaszał się również do pytania pan poseł do Parlamentu Europejskiego Radosław Sikorski. Może spróbujemy po dwóch mówców, a później pani minister będzie się starała odpowiedzieć na te pytania. Będziemy prosić panią minister. Dziękuję.

Poseł do Parlamentu Europejskiego Radosław Sikorski:

Dziękuję bardzo. Pytanie do pani minister: Czy dobrze pamiętam, że pierwotnie Fundusz na rzecz Sprawiedliwej Transformacji miał być znacznie wyższy? Jak to się stało, że został obniżony i dlaczego polski rząd uważa, że to jest dla Polski lepiej?

Przewodniczący poseł Krzysztof Gadowski (KO):

Dziękuję bardzo. Pani minister, prosiłbym, gdyby pani była uprzejma odpowiedzieć na te pytania, a później przejdziemy do dalszej dyskusji.

Sekretarz stanu w MFiPR Małgorzata Jarosińska-Jedynak:

Jeżeli chodzi o pierwsze pytanie, to te 3,5 mld euro, które zostało nam przeznaczone w ramach informacji przekazanej przez Komisję Europejską na działania związane z Funduszem na rzecz Sprawiedliwej Transformacji, zostały rozdzielone w ramach tego podziału, który wskazywałam, na koperty dla poszczególnych województw. Będą one oznaczone w ramach programu krajowego i województwa będą tymi środkami zarządzać w ramach kopert. Marszałkowie województw będą podmiotami pośredniczącymi, czyli będą ogłaszać konkursy, ogłaszać nabory, oceniać wnioski, wybierać wnioski do dofinansowania. Natomiast na poziomie krajowym do dyspozycji zostało 564 mln euro. Są to środki, które w ramach transferu zostały przerzucone z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego i Europejskiego Funduszu Społecznego do realizacji strategicznych działań z poziomu krajowego.

Jeżeli chodzi o środki w ramach 3,8 mld euro, które zostały przyznane Polsce, to w ramach dyskusji na poziomie Komisji Europejskiej mechanizm dotyczący Funduszu na rzecz Sprawiedliwej Transformacji wcześniej wynosił znacznie więcej. Został on obcięty z poziomu Komisji Europejskiej. Te środki zostały zmniejszone z poziomu Komisji Europejskiej. Natomiast Polska nadal pozostała największym beneficjentem tego funduszu.

Przewodniczący poseł Krzysztof Gadowski (KO):

Pan poseł Nowak jeszcze prosi o ad vocem.

Posel Tomasz Piotr Nowak (KO):

Mam do pani minister takie pytanie natury ogólnej, jak zadał kolega europoseł, to pociągnijmy to trochę. Mamy bardzo poważne zastrzeżenie. Jeśli były negocjacje, były negocjacje w grudniu i walczyliśmy o jak największe środki, sprawy praworządności postawiliśmy na miejscu honorowym, pierwszym, co jest zupełnie absurdalne, a nie powalczyliśmy o to, ażeby właśnie z powodu tego, że akceptujemy 55% emisyjności i ograniczenia emisji w 2030 r., nie powalczyliśmy o to, żeby zgodzić się na te 55% pod warunkiem zwiększenia Funduszu na rzecz Sprawiedliwej Transformacji. Czy była chociaż próba podjęcia takich negocjacji? Dziękuję.

Przewodniczący poseł Krzysztof Gadowski (KO):

Dziękuję bardzo. Pani minister, skończmy ten temat.

Sekretarz stanu w MFiPR Małgorzata Jarosińska-Jedynak:

Szanowni państwo, na pewno były podejmowane takie rozmowy. Nie uczestniczyłam w tych rozmowach osobiście, dlatego trudno mi zabierać głos w tej sprawie, natomiast wiem, jakie są fakty. Pierwotnie Fundusz na rzecz Sprawiedliwej Transformacji, mechanizm sprawiedliwej transformacji, to były środki, gdzie 7,5 mld euro pochodziło z wieloletnich ram finansowych na perspektywę 2021–2027. Pierwotnie miało być 30 mld euro pochodzących z europejskiego instrumentu odbudowy. Czyli w sumie ten fundusz miał wynosić 37,5 mld euro. Natomiast w toku negocjacji i ze względu na pandemię COVID zdecydowano o zmniejszeniu tej puli 30 mld pochodzących z instrumentu na rzecz odbudowy i zmniejszono ją do 10 mld. Stąd w tej chwili ostateczna kwota Funduszu na rzecz Sprawiedliwej Transformacji na wszystkie państwa członkowskie to 17,5 mld euro. 7,5 mld euro pochodzi z wieloletnich ram finansowych, 10 mld pochodzi z instrumentu na rzecz odbudowy.

Przewodniczący poseł Krzysztof Gadowski (KO):

Dziękuję, pani minister.

Pan poseł Piecha prosi o głos. Widziałem również wcześniej, że pan marszałek Marek Woźniak się zgłaszał, więc po panu pośle oddam również panu głos. Dziękuję.

Posel do PE Radosław Sikorski:

Ad vocem, jeśli można.

Przewodniczący poseł Krzysztof Gadowski (KO):

Przepraszam bardzo, jeśli ad vocem, pan poseł wybacz.

Posel do PE Radosław Sikorski:

Pani minister, mówi pani „zdecydowano”. Ale to nie jakieś bezosobowe siły zdecydowały, jacyś urzędnicy, tylko zdecydowała Komisja, w której nasz rząd ma swojego przedstawiciela, i Rada, w której zasiada pan premier Morawiecki. Więc to oni zdecydowali o tym, że nie walczymy o większy Fundusz Sprawiedliwości, tylko o jakieś inne rzeczy, na przykład o prawo do upolityczniania sądów.

Przewodniczący poseł Krzysztof Gadowski (KO):

Dziękuję bardzo panu posłowi.

Oddaję głos do prezydium. Pan wiceprzewodniczący Bolesław Piecha.

Posel Bolesław Piecha (PiS):

Dziękuję. Będę miał pytanie do pani minister oczywiście. Tak się domyślałem, że głównie będziemy mówili o sprawach politycznych, a my tu przecież jesteśmy powołani w innym celu jako podkomisja stała. Jeżeli mleko się rozlało, to pewnie pan minister Sikorski umie je pozbierać, bo ja nie. I koniec.

Pani minister, Komisja wskazała w zasadzie trzy regiony, do których mają trafić środki z Funduszu na rzecz Sprawiedliwej Transformacji. Chodziło głównie o województwa śląskie, wielkopolskie i dolnośląskie. Państwo w swoim dossier wskazują jeszcze trzy inne regiony. Po pierwsze, mam pytanie, czy one w ogóle mają szansę uzyskać akceptację UE, bo to przecież jest warunek *sine qua non* po to, żeby ten program został zaakceptowany przez Komisję Europejską. O ile dobrze się orientuję, bo jestem z województwa śląskiego

i spotkałem się z odpowiednimi czynnikami w zarządzie województwa. Wiem, że ten program dotyczący sprawiedliwej transformacji jest już niezłe przygotowany w województwie śląskim i pewnie na dniach zostanie przyjęty i przekazany do ministerstwa. Jak wygląda sprawa przygotowań dotyczących tych trzech województw, których egzystencja w tym programie na dzisiaj według mnie nie jest pewna, bo nie jest zaakceptowana przez Komisję Europejską? Dziękuję bardzo.

Przewodniczący poseł Krzysztof Gadowski (KO):

Dziękuję panu posłowi. Chciałem jeszcze wspomnieć, że my ten temat związany z umową o partnerstwie mamy w pracach podkomisji w następnym miesiącu, więc będziemy ten temat szerzej rozbierać.

I tak jak mówiłem wcześniej, pan marszałek Marek Woźniak. Panie marszałku, witam jeszcze raz serdecznie i proszę o zabranie głosu.

Marszałek województwa wielkopolskiego Marek Woźniak:

Bardzo dziękuję, panie przewodniczący. Szanowni państwo, moje pytanie dotyczy kwestii zarządzania tymi środkami finansowymi, bo, jak widzę, rząd jednak upiera się przy programie krajowym, gdzie samorzady województw, zarządy województw będą instytucjami pośredniczącymi. Ja bym jednak uważał, że jesteśmy już na tyle doświadczeni, jeśli chodzi o wdrażanie środków UE, że moglibyśmy pełnić rolę instytucji zarządzającej, zwłaszcza że tworzymy odrębne plany transformacji. Jesteśmy na zaawansowanym poziomie. Mamy też doświadczenie we wdrażaniu programów regionalnych. Wydaje mi się, że model, gdzie województwo otrzymałoby te środki do swojego programu regionalnego jako odrębną oś, pieniądze ściśle dedykowane na ten cel oczywiście, ale jednak zarządzane z poziomu regionalnego, byłby zdecydowanie bardziej efektywny i też spójny z innymi formami wydatkowania tych środków. Po co wracać do przeszłości? Taki Zintegrowany Program Operacyjny Rozwoju Regionalnego mieliśmy w latach 2004–2006, bo wtedy byliśmy debiutantami w tym zakresie. Wydaje mi się, że na tym etapie rozwoju naszych kompetencji administracyjnych to jest dość archaiczny model i pytanie, dlaczego chcemy do takiego archaicznego modelu wracać. Dziękuję bardzo.

Przewodniczący poseł Krzysztof Gadowski (KO):

Dziękuję panu marszałkowi. Pani minister, oddaję pani głos. Proszę bardzo.

Sekretarz stanu w MFiPR Małgorzata Jarosińska-Jedynak:

Jeżeli chodzi o trzy dodatkowe regiony w ramach Funduszu na rzecz Sprawiedliwej Transformacji, czyli Małopolska, województwo łódzkie i województwo lubelskie, niezrozumiałe dla nas było, dlaczego nie zostały włączone przez Komisję Europejską do możliwości ubiegania się o wsparcie, ponieważ to też są regiony pogórnice. Dlatego od samego początku dyskutujemy z Komisją Europejską o konieczności interwencji również w tych regionach. Te regiony są na takim samym stopniu zaawansowania i przygotowania jak pozostałe trzy wskazane przez Komisję Europejską, ponieważ od samego początku pracują razem z nami w zespołach. Są objęte również wsparciem eksperckim od początku roku, tak samo jak pozostałe regiony wskazane przez Komisję Europejską. Te trzy regiony wskazane przez Komisję Europejską otrzymały finansowanie przygotowania terytorialnych planów sprawiedliwej transformacji ze środków europejskich, natomiast trzy pozostałe wspieramy w ramach środków pomocy technicznej. Wybrana jest ta sama firma, ci sami eksperci doradzają tym regionom, więc myślę, że nie będzie tutaj problemu, że któryś z tych regionów będzie słabiej przygotowany, czy będzie miał większe opóźnienia w tym zakresie. Tak że myślę, że z tym problemów nie będzie. Natomiast te dyskusje na poziomie Komisji cały czas trwają.

Dlaczego program krajowy? Szanowni państwo, dlatego że, po pierwsze, sprawiedliwa transformacja jest priorytetem rządu i chcemy nadać temu odpowiedni kształt. Chcemy też, żeby był to program, w ramach którego w przypadku braku realizacji, braku postępów w realizacji, można by było łatwo i szybko zareagować, gdyby coś w którymś regionie się wydarzyło i powinęła się noga któremuś regionowi. Oczywiście nie zakładamy tego, natomiast, patrząc na to, co jest realizowane w ramach programu „Polski Wschodniej”, który również jest skierowany do pięciu, a teraz do sześciu regionów, łatwość szybkiego

reagowania na ewentualne poślizgi. Poza tym pamiętajmy o tym, że spółki, które głównie są spółkami wydobywczymi, są spółkami Skarbu Państwa i program krajowy, praca na poziomie krajowym będzie dawać możliwość większej mobilizacji resortów, które są zaangażowane właśnie w sprawiedliwą transformację. Bo nie jest to jeden resort, tylko jest ich kilka, więc na pewno poziom krajowy pozwoli na to, żebyśmy mogli łatwiej dojść do porozumienia. Poza tym polityka klimatyczna rządu, PEP czy KPK, będą mogły być realizowane zgodnie z celem.

Przewodniczący poseł Krzysztof Gadowski (KO):

Dziękuję pani minister. Pan poseł Nowak, nie wiem, ad vocem do tego? Bo mam jakąś...

Poseł Tomasz Piotr Nowak (KO):

Dopytanie. Pani minister, na przykładzie Wielkopolski. Jest koperta 394 mln euro i rozumiem, że to jest koperta. A te dodatkowe 564 mln z krajówki będą dedykowane tym regionom proporcjonalnie, czy też będą do rozdysponowania na terenie całego kraju, czy też w 394 mln już też się mieści z koperty rządowej te 564 mln?

Przewodniczący poseł Krzysztof Gadowski (KO):

To pytanie, jakim kluczem te pieniądze będą dzielone i kto będzie o tym decydował.

Sekretarz stanu w MFiPR Małgorzata Jarosińska-Jedynak:

3,8 mld zostało podzielone zgodnie z tymi wskaźnikami, o których państwu wspominałam wcześniej. Te 390 mln, które jest w Wielkopolsce, pochodzi z puli 3,8 mld. Dokładnie 564 mln dodatkowych środków, które zostały przetransportowane z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego i Europejskiego Funduszu Społecznego, będą na projekty strategiczne międzyresortowe, międzyregionalne, oczywiście realizowane we współpracy i w uzgodnieniu z poszczególnymi resortami i również marszałkami odpowiedzialnymi za realizację swoich inwestycji.

Przewodniczący poseł Krzysztof Gadowski (KO):

Dziękuję pani minister. Do naszej dyskusji, debaty, dołączył pan europoseł Łukasz Kohut, który chce również zabrać głos. W następnej kolejności mamy panią Martę Anczewską, przedstawicielkę Fundacji WWF Polska. Proszę bardzo.

Poseł do PE Łukasz Kohut:

Dziękuję bardzo. Szanowna pani minister, bardzo mnie cieszy fakt, że rząd w końcu rozpoczął pracę nad alokacją środków z Funduszu na rzecz Sprawiedliwej Transformacji. Wszyscy wiemy, że transformacja energetyczna potrzebuje tych pieniędzy, potrzebują jej ludzie, którzy poniosą główny ciężar tej transformacji.

Mam jednak do pani minister pytanie zasadnicze. W co gra rząd Zjednoczonej Prawicy, jeżeli chodzi o wysokość środków z funduszu, które mają trafić do Polski? Przypomnę bowiem, że Polska jako jedyne państwo UE nie zobowiązała się do celu neutralności klimatycznej do 2050 r. Jeżeli tego nie zrobi do końca roku, to połowa środków, które mamy dostać, przepadnie. Zadaję więc proste, krótkie pytanie: Czy rząd zobowiąże się do neutralności, czy odpuści tę połowę środków? Proszę o jasną odpowiedź. To już naprawdę nie jest moment na gierki, a górnicy muszą wiedzieć.

Jeszcze, jeśli chodzi o to mleko, które się rozlało, to mleko się rozlało, bo na lipcowej Radzie Europejskiej pan premier Morawiecki, nomen omen wybrany z Katowic, nie walczył o wysokość Funduszu na rzecz Sprawiedliwej Transformacji, a walczył o brak mechanizmu praworządności. Można więc powiedzieć, że przegrał dwukrotnie. My, jako Komisja ITRE, czyli Komisja Przemysłu, forsowaliśmy Fundusz na rzecz Sprawiedliwej Transformacji w wysokości 40 mld euro. Dziękuję bardzo.

Przewodniczący poseł Krzysztof Gadowski (KO):

Dziękuję bardzo. Pani Marta Anczewska, proszę bardzo.

Specjalista ds. sprawiedliwej transformacji w Fundacji WWF Polska Marta Anczewska:

Dzień dobry. Dziękuję. Niestety nie jestem w stanie włączyć kamery, więc zadam tylko pytanie w ten sposób. Moje pytanie dotyczy algorytmu podziału środków pomiędzy województwa. On był przedstawiony tak opisowo. Czy jest możliwość uzyskania dostępu

do tego algorytmu? Czy on może zostać upubliczniony? Wspieram też głos pana europo-
sła, bo zakładam, że 3,8 mld ze środków Funduszu na rzecz Sprawiedliwej Transforma-
cji zakłada, że przyjmujemy szybko krajowy cel neutralności klimatycznej. Więc powta-
rzam to samo pytanie, kiedy ten cel będzie przyjęty. Dziękuję.

Przewodniczący poseł Krzysztof Gadowski (KO):

No tak, rzeczywiście od samego początku czekamy, kiedy rząd jednoznacznie stwierdzi,
że przyjmujemy i realizujemy, kiedy na osi czasowej pokaże to trochę bardziej czytelnie.

Pani minister, bardzo uprzejmie proszę o zabranie głosu.

Sekretarz stanu w MFiPR Małgorzata Jarosińska-Jedynak:

Myślę, że na temat neutralności, zobowiązania więcej będzie mógł powiedzieć pan mini-
ster klimatu i środowiska, więc nie będę wchodzić w kompetencje. Natomiast jeżeli
chodzi o kwestie algorytmu, to tak jak mówiłam, do wyliczenia tego podziału pomiędzy
regiony wzięte były pod uwagę takie wskaźniki jak: stan ludności, emisja zanieczyszczeń
pyłowych wydzielanych przez zakłady uciążliwe, zatrudnienie w przemyśle, zatrudnie-
nie w górnictwie, liczba bezrobotnych, liczba beneficjentów pomocy społecznej i nowo
powstałe przedsiębiorstwa. Wagowo, w przeciwieństwie do wagi Komisji Europejskiej,
nie przyznawano tym wskaźnikom żadnej wagi. Były traktowane jeden do jednego.
W taki sposób został dokonany podział. Większość tych wskaźników, które braliśmy pod
uwagę, była brana również pod uwagę przy podziale alokacji przez Komisję Europejską
na poszczególne państwa członkowskie. W taki sposób te środki zostały podzielone.

Przewodniczący poseł Krzysztof Gadowski (KO):

Dziękuję pani minister. Również do dyskusji chcą się włączyć pani prezydent Anna Het-
man, pan prezes zarządu Stowarzyszenia Gmin Górniczych w Polsce, w następnej kolej-
ności pan wicemarszałek województwa małopolskiego pan Tomasz Urynowicz.

Proszę bardzo, pani prezydent. Mamy problem, widzę, z Jastrzębiem.

Panie marszałku, bardzo proszę.

Wicemarszałek województwa małopolskiego Tomasz Urynowicz:

Dzień dobry. Witam serdecznie. Także tylko głos, ponieważ dwunastu uczestników już
ma wideo, w związku z tym tylko w ten sposób. Przede wszystkim bardzo serdecznie
dziękuję za zaproszenie, bo z perspektywy województwa małopolskiego ta walka o środki
Funduszu na rzecz Sprawiedliwej Transformacji trwa już od dłuższego czasu. Prawdop-
odobnie... Halo? Czy mogę mówić?

Przewodniczący poseł Krzysztof Gadowski (KO):

Panie marszałku, ma pan głos.

Wicemarszałek województwa małopolskiego Tomasz Urynowicz:

Dziękuję bardzo, tylko słyszę jakiś pogłos, więc nie wiem... My jesteśmy przygotowani...

Przewodniczący poseł Krzysztof Gadowski (KO):

Przepraszam, panie marszałku. Prosiłbym wszystkich, którzy uczestniczą zdalnie, aby
państwo wyłączyli swoje mikrofony, wtedy będziemy dobrze słyszeć pana marszałka.
Jeszcze mamy jakieś przebicie w głosie. Bardzo proszę, żebyśmy wyłączyli mikrofony.
Włącza się do głosu pan marszałek. Proszę bardzo.

Wicemarszałek województwa małopolskiego Tomasz Urynowicz:

Bardzo serdecznie dziękuję, panie przewodniczący. Zacznę jeszcze raz. Małopolska
od dłuższego czasu przygotowuje się do udziału w Funduszu na rzecz Sprawiedliwej
Transformacji. Mamy dwa mechanizmy finansowane ze środków UE, które pomagają
w opracowaniu projektu.

Przewodniczący poseł Krzysztof Gadowski (KO):

Przepraszam bardzo, panie marszałku. Musimy na chwilę przerwać pana wypowiedź,
w związku z tym, że musimy się wzajemnie zdyscyplinować, żeby jednak słyszeć się
nawzajem, a nie być zagłuszonym przez współuczestników dzisiejszego posiedzenia pod-
komisji. Bardzo jeszcze raz proszę, jak państwo rozmawiacie, wyłączcie się, jeśli chce-

cie. Nie musicie uczestniczyć w tym posiedzeniu, przynajmniej na chwilę, a później się ponownie włączycie.

Przepraszam, panie marszałku. Proszę.

Wicemarszałek województwa małopolskiego Tomasz Urynowicz:

Dziękuję bardzo jeszcze raz. Widać zupełnie nie mam szczęścia, ale do brzegu. W Małopolsce pracujemy nad przygotowaniem regionalnego planu transformacji od dłuższego czasu. Towarzyszą nam także dwa projekty unijne, które pozwalają z optymizmem patrzeć na nasze przygotowania. Z jednej strony Małopolska jest członkiem platformy regionów węglowych transformacji, w związku z tym korzystamy z pomocy w ramach programu „Start”. Tylko w ubiegłym tygodniu przekazaliśmy do dalszych prac cztery projekty na łączną kwotę 750 kilku milionów zł.

Równocześnie w ramach prowadzenia projektu zintegrowanego LIFE dla klimatu mamy także w tym momencie możliwość przygotowywania z tych środków czterech (...) Prace są bardzo zaawansowane. Jesteśmy obecnie we wszystkich ciałach doradczych, które temu towarzyszą. Rzeczywiście pierwsze pytanie, jakie tutaj powinniśmy zadać (...) To jest rzecz absolutnie priorytetowa. Muszę także państwu powiedzieć, że wybrane do dofinansowania są powiaty Małopolski Zachodniej, czyli sąsiadujące z województwem śląskim. Sąsiadujące dzisiaj, ponieważ zmieniła się struktura samorządowa. Przesunięto granice. Niemniej jednak te cztery powiaty, te miejscowości przygraniczne, dalej społecznie, gospodarczo, bardzo mocno są związane ze Śląskiem. Są tam kopalnie, są tam zakłady przemysłu energochłonnego. Mieszkają tam śląscy górnicy. Absolutnie z tych miejscowości jest bliżej do Katowic niż do Krakowa, w związku z tym argumentów ekonomicznych i społecznych nie brakuje. W związku z tym to pytanie dotyczące algorytmu podziału środków jeszcze raz muszę poddać, ponieważ wiele z tych współczynników, o których mówiła pani minister Jedynak, pretenduje Małopolskę do tego, by znaleźć się raczej wśród czołowych beneficjentów Funduszu na rzecz Sprawiedliwej Transformacji.

Za jedną rzecz chcę bardzo serdecznie podziękować, bo pomimo tego nieszczęsnego załącznika w Komisji Europejskiej, który nie wskazał województwa małopolskiego jako beneficjenta, to współpraca z ministerstwem klimatu, z ministerstwem funduszy jest bardzo owocna i doprowadziła nas naprawdę do przygotowań wielu szczegółowych projektów. Ale też chcielibyśmy mimo wszystko być beneficjentem funduszu na znacznie wyższym poziomie, zwłaszcza ze względu na te pograniczne gminy województwa małopolskiego. Bardzo dziękuję.

Przewodniczący poseł Krzysztof Gadowski (KO):

Pani prezydent Jastrzębia-Zdroju, bardzo proszę jeszcze raz. Pani minister Jarosińska sygnalizuje, że musi nas opuścić, bo ma inne spotkanie. Zresztą, kiedy rozmawialiśmy przy ustalaniu naszego spotkania, pani minister już sygnalizowała, że zrobi wyjątek i na to spotkanie przyjdzie na początek, a potem będzie musiała nas opuścić. Ma kolejne negocjacje związane właśnie z umowami partnerskimi. Prosiłbym jeszcze o chwileczkę. Gdyby pani minister wysłuchała jeszcze tych dwóch głosów i przekazała nam informacje. Pani prezydent Hetman, proszę bardzo.

Prezydent miasta Jastrzębie-Zdrój Anna Hetman:

Dzień dobry. Dziękuję, panie przewodniczący. czy teraz jestem słyszalna?

Przewodniczący poseł Krzysztof Gadowski (KO):

Tak, bardzo dobrze.

Prezydent miasta Jastrzębie-Zdrój Anna Hetman:

Mam takie krótkie pytanie. W jaki sposób będą traktowane gminy, czy w ogóle będą mogły sięgać po środki gminy górnicze, w których wydobywany jest węgiel koksowy, obecnie uznany jako strategiczny produkt, surowiec dla gospodarki? Czy będziemy mogli się ubiegać? Między innymi Jastrzębie. Dziękuję.

Przewodniczący poseł Krzysztof Gadowski (KO):

Dziękuję bardzo. Pani minister, to, co pani dotyczy, to bardzo proszę. Mam nadzieję, że również pan minister w drugim punkcie ten temat też otworzy i będziemy mogli poszerzyć tę informację. Dziękuję bardzo. Proszę.

Sekretarz stanu w MFiPR Małgorzata Jarosińska-Jedynak:

Szanowni państwo, tak jak wspomniał pan przewodniczący, muszę państwa zostawić. Zostaje natomiast z państwem pan dyrektor Daniel Baliński, który odpowiada za przygotowanie Funduszu na rzecz Sprawiedliwej Transformacji, za te negocjacje, więc na pewno równie dobrze będzie w stanie udzielić informacji.

Jeżeli chodzi o konkretne pytanie pani prezydent, to po pierwsze, wszystko zależy od tego, w jaki sposób będą już ogłaszane konkursy w ramach poszczególnych naborów. Po drugie, pamiętajmy o tym, że Fundusz na rzecz Sprawiedliwej Transformacji to nie są środki na to, aby wzmacniać wydobywanie, wzmacniać dalej kopalnie, tylko są to środki na łagodzenie negatywnych skutków transformacji, czyli kwestie przekwalifikowania, przemodelowania, zmiany procesu produkcyjnego, tak abyśmy odchodzili już od paliw kopalnych. Tak że pamiętajmy o tym, na co są środki Funduszu na rzecz Sprawiedliwej Transformacji.

Przewodniczący poseł Krzysztof Gadowski (KO):

Dziękuję. A gdyby pani się odniosła do wypowiedzi pana marszałka województwa małopolskiego, bo to też drugi temat, drugie pytanie, które było.

Sekretarz stanu w MFiPR Małgorzata Jarosińska-Jedynak:

Muszę powiedzieć, że miałam bardzo duży problem z usłyszeniem tego pytania, więc go nie słyszałam. Gdyby pan marszałek mógł powtórzyć pytanie, to będę wdzięczna.

Wicemarszałek województwa małopolskiego Tomasz Urynowicz:

Ja jestem gotowy, jeśli można.

Przewodniczący poseł Krzysztof Gadowski (KO):

Panie marszałku, niestety technika nas zawodzi. Gdyby pan syntetycznie spróbował to ogarnąć. Dziękuję.

Wicemarszałek województwa małopolskiego Tomasz Urynowicz:

Ja już bardzo syntetycznie i przepraszam jeszcze raz. Ministerstwo Klimatu i Środowiska zna nasze merytoryczne argumenty związane z pograniczem małopolsko-śląskim, a z panią minister rozmawialiśmy nawet wczoraj w Warszawie. Pytanie generalne, zasadnicze, to jest pytanie o algorytm podziału środków i o pozycję województwa małopolskiego, bo nawet korzystając z tych argumentów, o których mówiła pani minister, to wydaje się oczywiste, że Małopolska jest predysponowana do znacznie większych środków finansowych.

Przewodniczący poseł Krzysztof Gadowski (KO):

Dziękuję bardzo. Pani minister, bardzo proszę.

Sekretarz stanu w MFiPR Małgorzata Jarosińska-Jedynak:

Tak jak wspominałam, szanowni państwo, to jest projekt umowy partnerstwa i w tym projekcie umowy partnerstwa został zaproponowany taki właśnie podział. To nie są środki wykute w tej chwili w kamieniu i pracujemy nad tym. Do 22 lutego trwają konsultacje społeczne umowy partnerstwa. Na pewno jeszcze w ramach grupy dotyczącej Funduszu na rzecz Sprawiedliwej Transformacji usiądziemy razem z resortami, razem z regionami, przedyskutujemy jeszcze raz, przyjmujemy argumenty, które zostaną przedstawione przez poszczególne regiony, dlaczego środki powinny być większe, analizy. Na pewno pochylimy się nad tym i będziemy dyskutować.

Przewodniczący poseł Krzysztof Gadowski (KO):

Pani minister, serdecznie pani dziękuję i dziękuję za to, że pani nam wczoraj przekazała pisemnie informację. Państwo posłowie otrzymali tę informację. Tam są szczegóły. Gdyby ktoś, poza posłami, chciał również z tej informacji skorzystać, to mam nadzieję, pani minister, że pani nie wnosi żadnych uwag i przeciwwskazań, żeby ta informacja

trafiła również do zainteresowanych, uczestniczących dzisiaj w posiedzeniu, przynajmniej tej podkomisji.

Sekretarz stanu w MFiPR Małgorzata Jarosińska-Jedynak:

Absolutnie nie. Proszę o przekazanie informacji. Bardzo dziękuję za dzisiejsze spotkanie. Mam nadzieję, że to nie pierwsze i nie ostatnie i w najbliższym czasie będzie możliwość przedyskutowania dalszych naszych kroków. Dziękuję bardzo i do zobaczenia.

Przewodniczący poseł Krzysztof Gadowski (KO):

Dziękuję pani bardzo. Do tych planów, o których pani mówiła, wrócimy przynajmniej na najbliższym posiedzeniu, więc to kolejny ładunek informacji, który nam pani dostarczy, i mam nadzieję, że również rozwieje pani nasze wątpliwości. A może będziemy w stanie jako podkomisja w niektórych sprawach pani pomóc, konstruując jakieś wnioski czy uchwały. Dziękuję pani uprzejmie. Rozumiem, że pani miejsce za chwilę zajmie pan dyrektor.

Sekretarz stanu w MFiPR Małgorzata Jarosińska-Jedynak:

Pan dyrektor jest już połączony, tak że jest z państwem.

Przewodniczący poseł Krzysztof Gadowski (KO):

Dziękuję uprzejmie. Kłaniam się.

Sekretarz stanu w MFiPR Małgorzata Jarosińska-Jedynak:

Dziękuję bardzo.

Przewodniczący poseł Krzysztof Gadowski (KO):

Proszę państwa, debata staje się, widzę, bardzo rozwojowa. Wiadomo, że dzisiaj ładunek informacji, który został przekazany przez panią minister, jest duży i potężny. Państwo, na co dzień funkcjonując i pracując już nad terenowymi programami sprawiedliwej transformacji, mają wiele pytań i wiele uwag. Podkomisja jest ku temu, żeby w takich właśnie relacjach uczestniczyć z państwem i żebyśmy rozwiewali wątpliwości, pochylali się nad problemami.

Po raz pierwszy zgłosił się pan poseł Andrzej Grzyb. Panie pośle, proszę o zabranie głosu. Jak zawsze bardzo konstruktywny i rzeczowy głos. Dziękuję.

Poseł Andrzej Grzyb (KP):

Dziękuję bardzo. Od dłuższego czasu próbuję. Przepraszam, że jestem poza wizją, ale ze względu na słaby sygnał tylko w tej formie jestem w stanie dzisiaj się z państwem kontaktować.

W pełni chciałbym poprzeć postulat zgłoszony przez pana marszałka Marka Woźniaka, dotyczący wprowadzenia odrębnej osi w ramach regionalnych programów operacyjnych, jeżeli chodzi o sprawiedliwą transformację. Rzeczywiście, doświadczenia samorządów województw przez dwie ostatnie perspektywy finansowe są bogate, dobre. Myślę, że rząd również to docenia, ponieważ chce kontynuować tę linię podziału 40 do 60, jeżeli chodzi o tę część WRF, a więc tego algorytmu podziału pomiędzy środki administrowane przez samorządy województw a państwo. Tak że absolutnie uważam, że to się wpisuje też w cały program rozwoju regionalnego dla poszczególnych województw.

Tutaj chcę dodać, że akurat jeżeli chodzi o województwo wielkopolskie, a właściwie tę część, która jest objęta programem restrukturyzacji, obszar pogórnicy w związku z zagłębiem Konin, to plan sprawiedliwej transformacji dla tego regionu, który był prezentowany na naszym zespole, jest na bardzo zaawansowanej drodze. Sądzę więc, że to jest zasadny argument, który zresztą został bardzo dobrze oceniony przez przedstawicieli Komisji Europejskiej zajmujących się tą tematyką. Uważam, że ta sprawa powinna znaleźć swoje należne miejsce w dyskusji o przyszłym modelu zarządzania tymi częściami Funduszu na rzecz Sprawiedliwej Transformacji, które mają być przeznaczone dla poszczególnych województw objętych tymi kopertami.

Chciałem też dopytać o kwestię dotyczącą dofinansowania konstrukcji planu sprawiedliwej transformacji przez pozostałe trzy województwa, bo jak wiemy, województwa śląskie, dolnośląskie i wielkopolskie otrzymały wsparcie z funduszu Komisji Europej-

skiej. Czy pozostałe też mają szansę, poza oczywiście środkami krajowymi, na uzyskanie takiego dofinansowania.

Trzecia sprawa, która była dla mnie istotna. My się koncentrujemy tylko na globalnych kwotach, ale wiemy, że część tych pieniędzy jest w WRF na lata 2021–2027, a część jest w ramach *Recovery Plan*. Teraz jest pytanie, czy to ma jakieś znaczenie dla budowy Funduszu na rzecz Sprawiedliwej Transformacji i jego wykorzystania w Polsce, ponieważ wiemy, że terminy wykorzystania funduszy z planu odbudowy i wieloletnich ram finansowych mają inny przedział czasowy.

Ostatnia sprawa to jest pytanie o inne fundusze, które mogą wspomóc proces transformacji. W szczególności wracam z pewnym uporem do kwestii Funduszu Modernizacyjnego, który jest związany z obecnie już funkcjonującym europejskim systemem handlu emisjami. Czy i na jakiej zasadzie państwo – mówię o rządzie – przewidują koronację Funduszu na rzecz Sprawiedliwej Transformacji z Funduszem Modernizacyjnym, który wynika z obecnego programu funkcjonowania tego zagadnienia na szczeblu europejskim do roku 2030? Bowiem ta sprawa jest w debacie publicznej mało obecna, a wydaje mi się, że mogłaby stanowić ogromny przyczynek do procesów modernizacyjnych, w szczególności oczywiście związanych z sektorem węglowo-energetycznym. Dziękuję bardzo.

Przewodniczący poseł Krzysztof Gadowski (KO):

Dziękuję, panie pośle. Głos chciał również zabrać w dyskusji pan Radosław Gawlik, prezes Stowarzyszenia EKO-UNIA. Bardzo proszę, panie prezesie.

Prezes Stowarzyszenia EKO-UNIA, przewodniczący społecznego zespołu ds. przygotowania społecznego wkładu Planu Sprawiedliwej Transformacji Subregionu Wałbrzyskiego Radosław Gawlik:

Bardzo dziękuję, panie przewodniczący. W dwóch kwestiach. Pewnie byłoby ich więcej, ale nie chcę za długo mówić i pytać. Jedna była na pewno nieporuszona, a jedna poruszona i chcę ją bardzo mocno wesprzeć. Krótko. Neutralność klimatyczna – rozważane i krytykowane jest, że to są i tak skromniejsze środki, niż można było oczekiwać. Ale – uwaga – te skromniejsze środki mogą być jeszcze podzielone na pół, jeśli Polska nie zobowiąże się do neutralności klimatycznej w 2050. Stawiam też pytanie za posłem Kohutem i Martą Anczewską, kiedy i jaki tryb rząd przewiduje, żeby ogłosić neutralność. Przypominam, że jesteśmy jedynym państwem w UE, które do tego się nie zobowiązało. Wiadomo, że wtedy środki na sprawiedliwą transformację będą jedynie połową tych środków, o których pani minister Jędrzak mówiła. To pierwsze.

Druga kwestia, nieporuszona, a moim zdaniem kluczowa dla rozmowy o włączeniu innych województw. Chcę przypomnieć, że pochodzę z Dolnego Śląska, z Wrocławia, i że mamy tutaj taką sytuację, że mamy dwa regiony. Mamy region wałbrzyski, który został zaakceptowany przez Komisję Europejską jako region powęglowy. 25 lat temu zamknięto kopalnie węglowe, ale skutki właściwie są obecne do dzisiaj i Komisja Europejska zgodziła się z tym, że na leczenie tych skutków, naprawę, ale też dekarbonizację będziemy uczestniczyć w Funduszu na rzecz Sprawiedliwej Transformacji.

Mamy drugi region, dużo bardziej problematyczny – Turosszowskie Zagłębie Węgla Brunatnego. Region Bogatynia, Zgorzelec i szerzej, bo pewnie górnicy przyjeżdżają też z innych powiatów, który nie podlega sprawiedliwej transformacji. Pani minister Jędrzak troszkę tak na okrągło powiedziała: my zgłaszamy, ale nie ma z tamtej strony zgody. Zgody nie ma, to sobie trzeba otwarcie powiedzieć, proszę państwa, bo Polska musi zadeklarować odejście od węgla. Tu przechodzę do, moim zdaniem, kluczowej kwestii. Wszystkie inne województwa, ale też te, które są już zakwalifikowane, czyli te trzy dodatkowe, ale właśnie też rejon Turosszowa, największej elektrowni na węgiel brunatny w Europie, czyli Bełchatowa, województwa łódzkiego, Małopolski, o której była mowa, i Lubelszczyzny z kopalnią Bogdanka, nie będą zakwalifikowane i nie dostaną żadnego grosza z tych pieniędzy, o których mówimy, czy żadnego euro, jeżeli nie będzie jednolitego planu odchodzenia od węgla. Przypominam: Fundusz na rzecz Sprawiedliwej Transformacji jest funduszem, który ma osłaniać cały proces odejścia od węgla, konkretnie: na zamknięcie kopalń, zamknięcie energetyki węglowej, na tworzenie miejsc pracy, na otoczenie, na przekwalifikowanie – na to są te fundusze.

Tu jest pytanie. Został nam pan minister z MKiŚ, pewnie do niego, ale też, rozumiem, do pana dyrektora Balińskiego w zastępstwie pani minister Jedynek, mam pytanie, kiedy rząd ujednotwili krajowe programy, do których my w terytorialnych programach mamy się dostosowywać. Bo to jest też wymóg. Fundusz na rzecz Sprawiedliwej Transformacji mówi, że my, budując terytorialne programy, powinniśmy być zgodni z polityką energetyczną państwa, z umową społeczną robioną na przykład teraz z górnikami, która mówi, że do 2049 r. będziemy kopalnie eksploatować. Ale druga umowa o restrukturyzacji energetyki węglowej mówi, że właściwie będziemy zamykać elektrownie węglowe w 2039 r. czy 2038 r. Czyli tu już jest niespójność. Czy to znaczy, że przez 10 lat będziemy wydobywać węgiel, nie mając elektrowni na węgiel?

Rząd, proszę państwa, panowie ministrowie, panowie dyrektorzy, musi określić, bo bez tego się nie da, wszystko będzie strasznie chaotyczne, musi określić spójną strategię, spójne programy centralne, ale też sektorowe, dotyczące właśnie energetyki, dotyczące transportu. To wszystko powinno być spójne i do tego spójne finansowanie, przy którym Fundusz na rzecz Sprawiedliwej Transformacji to jest zaledwie niewielka część tego, co będzie do dyspozycji. Bo mamy Fundusz Odbudowy i mamy Fundusze Spójności wielokrotnie większe. Tylko przy takim planie, uspojnionym i dogadnym na szczeblu centralnym, i zrozumiałym w regionach przez urzędy marszałkowskie, przez organizacje pozarządowe, przez biznes, mamy szansę naprawdę efektywnie wydać te pieniądze. Mam nadzieję, że jest zrozumiałe, o co pytam. Pytam o uspojnienie tych polityk, pewnie pana ministra, który nam tu został i jest w Ministerstwie Klimatu i Środowiska, i zajmuje się jednym z tych ważnych dokumentów – krajowym programem energii i klimatu, który musimy uzgodnić w terytorialnych ramach sprawiedliwej transformacji. A wiemy, choćby z Komisji Europejskiej, że rząd nad tym pracuje i Komisja uważa go za niewystarczający i nieaktualny. Bardzo dziękuję.

Przewodniczący poseł Krzysztof Gadowski (KO):

Dziękuję, panie prezesie. Rozumiem państwa ciekawość, ale wiele tematów, które dzisiaj poruszamy, nie może być dzisiaj do końca rozebranych czy rozpracowanych, bo my ustalamy jakiś plan naszej podkomisji, dzisiaj też nad nim będziemy pracować, i stopniowo będziemy te wszystkie elementy, o których państwo mówią, bardzo ważne dla sprawiedliwej transformacji, omawiać. Trudno, żebyśmy na jednym posiedzeniu, które mamy zaplanowane, nagle otworzyli wszystkie obszary, które są do doinformowania państwa, do doinformowania nas i przedstawienia jednoznacznej decyzji.

Dzisiaj, w tej chwili jesteśmy w bloku związanym z panią minister Jarosińską. Serdecznie witam pana dyrektora Daniela Balińskiego. Panie dyrektorze, gdyby pan mógł wspomóc nas i odpowiedzieć na pytania, które padają. W dalszej kolejności o głos prosimy pan Marcin Połomski, burmistrz gminy Rydułtowy, członek zarządu Stowarzyszenia Gmin Górniczych Polski, oraz pan Patryk Białas, BoMiasto. Dziękuję. Proszę bardzo, proszę zabrać głos.

Zastępca dyrektora Departamentu Strategii MFiPR Daniel Baliński:

Dziękuję bardzo, panie przewodniczący. Panie pośle, szanowni państwo. Dzień dobry. Oczywiście postaram się ustosunkować do tych pytań, natomiast też od razu podkreślę, że część z nich to również właściwość MKiŚ. Odnosząc się w takim razie do pytań, które były na początku zadawane, czyli o algorytm i środki przeznaczone na katalog pod nazwą „Projekty o charakterze ponadregionalnym” oraz postulat, aby te środki również zasilili koperty regionalne, to muszę podkreślić, że jeśli chodzi o Fundusz na rzecz Sprawiedliwej Transformacji i wysokość dostępnych środków dla Polski, to w całości zostały one podzielone na koperty pomiędzy województwa. Dodatkowe kilkaset milionów, które również uwzględniają pomoc techniczną, to jest kwota zupełnie nieobowiązkowa, która decyzją rządu została dodana z funduszy strukturalnych jako uzupełnienie programu zasilanego z FST po to, aby też przyniosły wartość dodaną.

O co tu chodzi? Chodzi głównie o taką mobilizację resortów, które są właściwe w zakresie różnych polityk, o których pan prezes Gawlik mówił, bo to jest polityka energetyczna państwa i Krajowy Plan na rzecz Energii i Klimatu, i program czy w ogóle polityka restrukturyzacji sektora węgla kamiennego, i oczywiście dodatkowy Krajowy Plan

Sprawiedliwej Transformacji, po to, żeby rząd w ścisłej współpracy również zmobilizował pewne przedsięwzięcia o charakterze pełnej współpracy z partnerami z poziomu lokalnego, aby te pieniądze, które są dostępne na poziomie regionalnym, właśnie dostarczyły lepszych efektów. Wiadomo, że tu też chodzi o pewne dodatkowe ćwiczenie, nie wiem, jakieś projekty o charakterze eksperymentalnym czy pilotażowym, które w pewnym sensie, wpisując się w ten sam katalog zadań, które miałyby być finansowane z kopert regionalnych, dostarczałyby dodatkowych wniosków i jednocześnie jakichś rekomendacji, żeby usprawniać te polityki krajowe, o których mówię. Tym bardziej, że ta kwota jest nieduża, więc nie byłyby to olbrzymie jakieś inwestycje infrastrukturalne, a raczej projekty modelujące lepszą aktywność i koordynację działań w obszarze tych różnych polityk, które, jak widać, wymagają cały czas lepszej integracji.

Druga sprawa, jeśli chodzi o środki z Europejskiego Instrumentu na rzecz Odbudowy, które rzeczywiście zasilają w większej części, ponieważ te 3,5 mld w cenach stałych to 2 mld pochodzi właśnie z EIO, mają pewne ograniczenia. To znaczy, do końca 2026 r. ta kwota musi zostać wydana. Jest to więc rzeczywiście pewne utrudnienie. Stąd też właśnie między innymi taka decyzja, że w systemie realizacji programu zarządzanego na poziomie krajowym samorzady województw, które będą decydować o naborach, o tym, jak są one skonstruowane, jak mają wyglądać kryteria wybory projektu, i także zgodnie z zasadą subsydiarności miały możliwość szybciej zareagować na potrzeby, to mamy świadomość, że te pieniądze są w stanie wydać do końca 2026 r. Ale jednak zawsze w rozwiązaniu, które jest zapewnione przez program krajowy, mamy też dodatkową możliwość na wypadek wystąpienia sytuacji awaryjnej, że coś nie idzie na poziomie RPO, że po prostu te pieniądze przesuwamy między województwami. W efekcie nikt nie traci na swojej kopercie, ale poprzez większą elastyczność zarządzania mamy możliwość te pieniądze po prostu wydać. Oczywiście kwota zobowiązań z każdym rokiem jest inna i będzie rosła oczywiście później niż wcześniej, natomiast pierwsze pieniądze z EIO będą musiały być wydane do 2026 r.

TPST, czyli terytorialne plany sprawiedliwej transformacji, przygotowywane przez trzy pozostałe województwa, czyli lubelskie, małopolskie i łódzkie, oczywiście zostały uruchomione trochę później, jeśli chodzi o te prace, natomiast wszystkie samorzady mają już powołane zespoły regionalne i zaczęły pracę. Do końca pierwszego kwartału zakładamy, że te prace dościgną poziom zaawansowania w regionach wielkopolskim, dolnośląskim i śląskim, zważywszy na to, że prawdopodobnie wykonawca i wsparcia z poziomu UE, i wsparcia z pomocy technicznej krajowej jest ten sam, który zapewnia wymianę wiedzy, więc te województwa szybciej się uczą i też mają możliwość zareagować.

Ten proces jest oczywiście zintegrowany z pracami nad Krajowym Planem Sprawiedliwej Transformacji, ale pewnie o tym będzie też mówił pan minister Czetwertyński. My mamy większą pewność, że to wszystko się uda, ale tak naprawdę ostateczna decyzja jest po stronie Komisji Europejskiej. Rozmawiamy również z Komisją Europejską. Komisja zna nasze stanowisko. Negocjacje formalnie ruszą wtedy, kiedy umowa partnerstwa zostanie do niej przekazana. W rozporządzeniu FST jest mowa o tym, że na poziomie terytorialnych planów, które dotyczą podregionów, a my tu decydujemy, że za ich koordynację odpowiadają samorzady województw, mają być podjęte konkretne zobowiązania, które mówią o wyraźnej zmianie odejścia od węgla. Rozporządzenie nie jest tutaj precyzyjne i tak samo rozmowy robocze z Komisją Europejską nie dają nam wyraźnych sugestii, ile to konkretnie oznacza ograniczenia wydobycia czy wykorzystania energii, która jest wyprodukowana z węgla. Te rozmowy więc pewnie będą trudne.

Na tę chwilę jesteśmy na stanowisku, że wszystkie sześć regionów, które są wskazane, będziemy przedstawiać do negocjacji do wsparcia z Funduszu na rzecz Sprawiedliwej Transformacji. Ale są pewne możliwości na poziomie umowy partnerstwa, o których też pani minister Jarosińska mówiła. To znaczy, są pewne pieniądze, które jesteśmy w stanie przesunąć z funduszy, aby w sytuacji, jeżeliby decyzja Komisji Europejskiej była negatywna, bo taki wariant też trzeba rozważać, prace nad terytorialnymi planami sprawiedliwej transformacji nie poszły na marne.

Komisja Europejska podkreśla dodatkowo coś takiego, że to jest pierwsza edycja Funduszu na rzecz Sprawiedliwej Transformacji, jeśli mówimy o budżecie na lata 2021–2027,

i jest pewne, że będą kolejne, w ramach kolejnych perspektyw. Te podregiony czy regiony węglowe, które nie wykażą w ogóle zainteresowania tym problemem i nie podejmą się żadnej działalności związanej z jakąś transformacją energetyczną, to też nie będą brane pod uwagę w kolejnej perspektywie. To znaczy, jak przyjdzie nowa, to nie zaczynamy od początku, tylko wykazujemy jakimś uzasadnieniem, że jesteśmy beneficjentami, którzy powinni skorzystać.

Odnosnie do tych polityk, Krajowy Plan Sprawiedliwej Transformacji i terytorialny plan sprawiedliwej transformacji, to wiemy, że tu jest sporo do decyzji na poziomie rządowym, ale to nie tylko MKiŚ, ale także Ministerstwo Aktywów Państwowych jest między innymi w to zaangażowane. Jak wiemy, prace nad tym projektem umowy społecznej się toczą, bo są pewne informacje, które trafiają również do mediów. Tak że ten proces się toczy.

Kończąc trochę na tym ograniczeniu dla nas, czyli 50% środków FST rzeczywiście jest dostępne na tę chwilę, do czasu deklaracji klimatycznej. Ale, jak widać, ten proces się toczy, a mamy czas do 2022 r. Myślę, że tyle chciałem powiedzieć. Jeśli się do czegoś nie ustosunkowałem, to bardzo proszę o sugestię, żebyśmy jeszcze powiedział. Dziękuję.

Przewodniczący poseł Krzysztof Gadowski (KO):

Dziękuję, panie dyrektorze. Proszę państwa, panie dyrektorze, bardzo wyczerpująco moim zdaniem pan odpowiedział na pytania. Chciałem poinformować, że zamykam listę osób, które się zgłosiły. Chciałem jeszcze przypomnieć, że w najbliższej części są dwie osoby, czyli pan burmistrz gminy Rydułtowy oraz pan Patryk Białas, BoMiasto. W dalszej kolejności jest pan Maciej Sytek, prezes zarządu Agencji Rozwoju Regionalnego, a zarazem pełnomocnik zarządu województwa wielkopolskiego ds. restrukturyzacji Wielkopolski Wschodniej. Zgłosił się też pan prezydent Michał Bieda. To są osoby, czyli cztery osoby jeszcze przed nami, w dwóch blokach.

Proszę bardzo, panie burmistrzu, oddaję panu głos. Panie burmistrzu, nie słyszymy pana. Może proszę włączyć mikrofon. Mamy problemy.

Burmistrz gminy Rydułtowy, członek zarządu Stowarzyszenia Gmin Górniczych Polski Marcin Połomski:

Halo? Może teraz? Słyszać?

Przewodniczący poseł Krzysztof Gadowski (KO):

Słyszać.

Burmistrz gminy Rydułtowy, członek zarządu Stowarzyszenia Gmin Górniczych Polski Marcin Połomski:

Dziękuję, panie przewodniczący. Szanowni państwo, na początku chciałbym uzupełnić pytanie pani prezydent Anny Hetman, a z drugiej strony zwrócić uwagę na parę aspektów Funduszu – jeszcze raz podkreślam – Sprawiedliwej Transformacji. Otóż pani prezydent pytała o kopalnie, które fedrują węgiel strategiczny, koksowy, a ja zapytam o przedsiębiorstwa, kopalnie, które są przewidziane do wygaszania zgodnie z ostatnią listą po roku 2040. Co z tymi terenami? To w szczególności tereny południowo-zachodniego Śląska. O to się obawiamy, ponieważ na dziś nie możemy dysponować tymi gruntami i planować ich rewitalizacji, ogólnie mówiąc. Jak mają w przyszłości funkcjonować? Jak mają zastąpić i dywersyfikować przedsiębiorczość w naszym regionie, jeżeli one będą tak późno wyłączone? A też nie ma gwarancji, że to będzie po roku 2040.

Wiele terenów, które już dzisiaj jest powylączane, należy do spółki restrukturyzacji kopalń, czyli spółki Skarbu Państwa. I tutaj także gminy wiedzą, jak teren zagospodarować, jak może się przysłużyć rozwojowi miasta, ale on jest w rękach spółki, która ma całkiem inną wizję na te tereny. Jeżeli będziemy w ten sposób sprawiedliwie transformować te tereny, to duże ośrodki miejskie, takie jak metropolia na Śląsku czy miasto Żory, są w stanie skonsumować wszystkie środki i wtedy małe miasta, takie jak Rydułtowy, Radlin, Pszów, po Jastrzębie, które znajdują się w południowo-zachodniej części województwa śląskiego, czeka zapaść. Jeżeli nie będziemy dzisiaj broni pod uwagę, nie będziemy mogli się transformować i przygotowywać do wygaszenia górnictwa, to potem będzie za późno. Przykładem jest Pszów, małe miasto sąsiadujące z Rydułtówami, w któ-

rym została wygaszona kopalnia parę lat temu. Dzisiaj boryka się ono z potężnymi problemami. A do tego nie może dysponować w pełni gruntami, ponieważ grunty są właśnie w spółce Skarbu Państwa i tutaj jest zawsze problem na linii spółka i gminy.

Te duże ośrodki spowodują, że czeka nas zapaść, właśnie te małe gminy, które nie są w stanie konkurować z dużymi ośrodkami, które już dzisiaj są przygotowane projektowo do składania wniosków o środki, które gdzieś tam są dla nas przewidziane. My nawet nie wiemy, pod co się mamy przygotowywać, a nie stać na to, żeby realizować, nie wiadomo jeszcze na jakie potrzeby. Mamy przykład, kiedy wcześniej przygotowaliśmy się z projektami, a później się okazało, że to są środki niekwalifikowane, więc generalnie taka dokumentacja przepada.

Jeszcze jeden aspekt – komunikacyjny. Region południowo-zachodni Śląska jest gorzej rozwinięty komunikacyjnie niż reszta Śląska. Jesteśmy odcięci komunikacyjnie i jeżeli mamy się transformować, jeżeli nasi mieszkańcy mają wziąć udział i pracować w innych ośrodkach alternatywnych do górnictwa, to muszą mieć możliwość dojechania do tych ośrodków. Kopalnie zatrudniają po 3 tys. ludzi. Mała gmina nie jest w stanie zapewnić 3 tys. miejsc pracy na swoim terenie. Tak więc nasi mieszkańcy muszą się udać do ośrodków lepiej rozwiniętych, gdzie ta dywersyfikacja gospodarcza jest zaawansowana. Ale żeby się tam dostać, to muszą mieć rozwinięte przynajmniej drogi regionalne. A wiemy już z Komisji Europejskiej, że drogi regionalne na pewno nie będą finansowane z Funduszu na rzecz Sprawiedliwej Transformacji. Trzeba tu więc na pewno połączyć fundusz ze środkami krajowymi, może wojewódzkimi. To są ważne aspekty, które bolą właśnie te małe gminy, których głos jest zawsze gorzej słyszany i zawsze gorzej im się tutaj odnieść do całej sprawy w stosunku do dużych ośrodków, które, nie ukrywamy, zjedzą nas na każdym kroku. Dziękuję bardzo.

Przewodniczący poseł Krzysztof Gadowski (KO):

Dziękuję bardzo. Mam taki apel, tu pan przewodniczący zwraca mi uwagę, żebyśmy syntetycznie podeszli do tych pytań. Tak jak mówiłem wcześniej, nie rozwiązaliśmy wszystkich problemów na jednym posiedzeniu. Prosiłbym bardzo, krótko, syntetycznie, po jednym, po dwa pytania, żebyśmy zamykali ten punkt przynajmniej w tej części, na ile możemy. Tak jak powiedziałem, są jeszcze trzy osoby.

Proszę o zabranie głosu pana Patryka Białasa.

Radny miasta Katowice, prezes stowarzyszenia BoMiasto, Patryk Białas:

Bardzo dziękuję. Mam trzy krótkie pytania. Pierwsze pytanie: Jak wygląda linia demarkacyjna pomiędzy projektowanym Krajowym Planem Sprawiedliwej Transformacji a terytorialnymi planami sprawiedliwej transformacji? Drugie pytanie dotyczy tego, w jaki sposób planują państwo skoordynować prace nad krajowym planem i terytorialnymi planami, dlatego że z naszej analizy wynika, że te harmonogramy, krótko mówiąc, trochę się rozmiągają. Trzecie pytanie: Kiedy interesariusze zobaczą projekty Krajowego Planu Sprawiedliwej Transformacji i terytorialnych planów sprawiedliwej transformacji? Bo tak jak wcześniej wspominał pan prezes Gawlik, zespoły regionalne czekają gotowe do pracy. Dziękuję.

Przewodniczący poseł Krzysztof Gadowski (KO):

Dziękuję panu bardzo. Panie dyrektorze, gdyby pan był uprzejmy na te pytania zadane przez dwóch przedmówców odpowiedzieć. Dziękuję.

Zastępca dyrektora Departamentu Strategii MFiPR Daniel Baliński:

Dziękuję bardzo, panie pośle. To ja bardzo krótko, żeby też nie przedłużać. Jeśli chodzi o te pytania, to drogi w ogóle co do zasady nie są przedmiotem zakresu wsparcia Funduszu na rzecz Sprawiedliwej Transformacji. Ale też uwzględniając poprzednie pytania pana posła o pieniądze, które mogą zasilać poza FST terytorialne plany sprawiedliwej transformacji, to w umowie partnerstwa wyraźnie wskazujemy, że chcielibyśmy, aby samorzady województw, koordynując prace nad tymi planami, uwzględniły różne źródła finansowania. Myślę, że to nie jest odkrycie, że akurat, jeżeli regionalne programy operacyjne będą w dalszym ciągu w tak dużej proporcji korzystały w funduszy strukturalnych, to mogą uzupełniać alokacje, które będą przydzielone w kopercie regionalnej

FST na cele zgodne właśnie z terytorialnymi planami sprawiedliwej transformacji. Tam też powinny zostać wskazane duże inwestycje, które między innymi wchodzi w pozostałe filary mechanizmu sprawiedliwej transformacji. To wymaga też ścisłej współpracy ze stroną rządową i z takimi podmiotami, które tego typu inwestycje mogą realizować. To między innymi jest związane też z Funduszem Termomodernizacyjnym, o którym wcześniej pan poseł mówił.

Jeśli chodzi o miasto Rydułtowy i w ogóle co do zasady jego usieciwienie, włączenie w drogi, to zdecydowanie jest to w gestii samorządu województwa. Poza tym oczywiście rząd dysponuje Funduszem Dróg Samorządowych, gdzie wojewoda zbiera wnioski i rekomenduje wyżej do Ministerstwa Infrastruktury.

Natomiast co do harmonogramu i zależności krajowego planu i terytorialnych planów, to tu dbamy o pełną synchronizację i myślę, że MKiŚ, pan minister się ustosunkuje. Co do interesariuszy z poziomu regionów, którzy są zainteresowani poznaniem efektów prac nad terytorialnymi planami, to myślę, że też zachęcamy do kontaktów jak najbliżej, czyli z marszałkiem, z urzędem marszałkowskim. Część planów jest już w konsultacji. Choćby pan marszałek województwa wielkopolskiego może to zdecydowanie potwierdzić. Tak że prace są prowadzone w sposób transparentny. Dziękuję.

Przewodniczący poseł Krzysztof Gadowski (KO):

Dziękuję serdecznie. W dalszej kolejności pan prezes Maciej Sytek i przygotowuje się pan Michał Bieda, wiceprezydent miasta Bytom.

Pełnomocnik zarządu województwa wielkopolskiego ds. restrukturyzacji Wielkopolski Wschodniej, prezes zarządu Agencji Rozwoju Regionalnego SA w Koninie Maciej Sytek:

Dzień dobry. Chcę tylko krótko pewną rzecz wyjaśnić. Czy słyhać mnie? Tak. Dlatego że powstaje takie wrażenie dzisiaj na Komisji, że trzy regiony zostały przez Komisję w jakiś szczególny i wyjątkowy sposób potraktowane, natomiast trzy pozostałe nie zostały potraktowane i teraz dołączają. Chcę zwrócić uwagę, że Marek Woźniak, marszałek województwa wielkopolskiego, w 2018 r. rozpoczął prace – miałem przyjemność też współpracować w tym zakresie – dotyczące rozmów z Komisją Europejską na tak zwanej platformie dla terenów pogórnich w procesie transformacji. Wtedy koordynował te wszystkie działania rząd polski, Ministerstwo Energii, które wspólnie z marszałkiem Chelstowskim, marszałkiem Kałużą, z Dolnym Śląskiem, panem prezydentem Wałbrzycha byliśmy w Brukseli i tam rozmawialiśmy bardzo często na ten temat. Dlatego w 2020 r. w dniu 6 marca Komisja Europejska, znając nasze zamierzenia, trzyletnią pracę, podjęła decyzję o tym, że te trzy regiony generalnie mogą otrzymać pieniądze z Funduszu na rzecz Sprawiedliwej Transformacji. Nie było w żaden sposób zainteresowania tym procesem ze strony innych regionów, bo być może wtedy bylibyśmy dużo bardziej, może byśmy wzięli więcej pieniędzy. Więc to jest kwestia decyzji panów marszałków, którzy wtedy bardzo zabiegali, współpracując z różnymi organizacjami pozarządowymi i współpracując z górnikiem, jeżdżąc do Brukseli i rozmawiając przede wszystkim z Komisją Europejską. Nie ma tu niczego dziwnego.

Natomiast oczywiście cieszymy się, że inne regiony także postanowiły podjąć tę decyzję. Ale tak jak powiedział pan dyrektor Baliński, muszą podjąć decyzję o tym, że będą zamykały kopalnie czy odchodziły od węgla, bo jest to warunek *sine qua non* tego, żeby Komisja Europejska je dopuściła. Istnieje więc taka możliwość, natomiast nie jesteśmy w żaden sposób wyjątkowo wyróżnieni, tylko po prostu przez 3 lata ciężko pracowaliśmy. Jest to zasługa marszałków tych województw, które od początku wzięły się do pracy. Dziękuję bardzo.

Przewodniczący poseł Krzysztof Gadowski (KO):

Dziękuję bardzo panu prezesowi. Prosimy pana prezydenta.

Zastępca prezydenta miasta Bytom Michał Bieda:

Dzień dobry państwu. Zgłaszałem ten temat na różnych szczeblach i w różnych konsultacjach, ale myślę, że warto, żeby również posłowie zajęli się tym tematem i...

Przewodniczący poseł Krzysztof Gadowski (KO):

Panie prezydencie, przepraszam pana bardzo. Bardzo proszę, żebyśmy wyłączyli inne mikrofony. W zdalnym posiedzeniu uczestniczyło przed chwilą 26 osób, w tej chwili są 24 osoby. Starajmy się szanować swój czas i informacje, które przekazuje również strona ministerialna. Dziękuję.

Zastępca prezydenta miasta Bytom Michał Bieda:

Chodzi o tematy już takie stricte wdrożeniowe, nad którymi trzeba już rozpocząć pracę, żeby sprawiedliwa transformacja na szczeblu wykonawczym się odbyła. Mam tu na myśli, po pierwsze, że powinna powstać uproszczona ścieżka zmiany planów i studiów zagospodarowania przestrzennego. Jeżeli takiej szybkiej ścieżki nie dostaniemy, to rozpoczęte dzisiaj zmiany w różnych terenach potrwają w optymistycznym wariacie 4 lata. Ryzykujemy, że wykolei to cały proces. Zachęcam do tego, żeby powstała szybka ścieżka zmiany studium, zmiany planu dla terenów przemysłowych, które będą brane pod uwagę przy sprawiedliwej transformacji. Jest to, myślę, duże wyzwanie również legislacyjne i zachęcam do tego, żeby rozpocząć prace nad tym jak najszybciej.

Drugi temat to zmiany własnościowe. Wiemy, że bez spółek Skarbu Państwa ten projekt również się nie odbędzie. Mam tu na myśli przede wszystkim SRK, ale też spółki wydobywające węgiel. My tutaj nie narzekamy, broń Boże, na współpracę, bo ona jest, natomiast w przypadku szczególnie SRK, z uwagi na to, że posiada olbrzymi majątek, który organizacyjnie przerasta zdolności tej spółki, konieczne są działania z ramienia rządu, żeby usprawnić proces albo komunalizowania tych terenów, albo ich wydzielenia do osobnego podmiotu, dlatego że SRK nie do końca zostały powołane po to, żeby takimi terenami gospodarować, przeznaczając je na transformację. Oni najchętniej by je wszystkie sprzedali. Natomiast te tereny w miastach powinny być brane pod uwagę do transformacji i musi to być proces zaplanowany, przeprowadzony najlepiej we współpracy z miastami, dlatego żebyśmy tych terenów nie stracili albo nie przeznaczyci na inne funkcje.

Warto tutaj wypracować pewien model. To może być osobny podmiot Skarbu Państwa, to może być komunalizacja, to mogą być – i najlepiej by tak było – spółki celowe, powołane przez SRK i przez miasta. Te spółki wspólnie powinny tymi terenami zarządzać. Tak że zgłaszam takie dwa problemy dotyczące wdrożenia, wykonania tych zadań, tego projektu w ramach FST. Żebyśmy się nie rozbili o problemy biurokratyczne, to warto rozpocząć nad nimi pracę i o to proszę zarówno przedstawicieli rządu, jak i szanownych państwa parlamentarzystów. Dziękuję bardzo.

Przewodniczący poseł Krzysztof Gadowski (KO):

Dziękuję bardzo. To są ważne głosy osób, które bezpośrednio uczestniczą w pracach, w przygotowaniu terenowych planów sprawiedliwej transformacji. My na ten temat będziemy rozmawiać w późniejszych terminach naszego posiedzenia. Rzeczywiście ważne są te elementy, które państwo podkreślają, ważne, kiedy się zaczęło współpracę związaną z transformacją. Widzimy, jak Wielkopolska wyprzedziła, można powiedzieć, wszystkie regiony, bo jest jakby tym pierwszym regionem, który może zgłaszać już gotowy projekt. Dlatego chylimy czoło przed panem marszałkiem Markiem Woźniakiem za to, że udało się panu, przy wsparciu swoich współpracowników, przygotować rzetelne dokumenty i materiały, które już uczestniczą w procesie tego, co robimy.

Zastępca prezydenta miasta Bytom Michał Bieda:

Panie przewodniczący, mogę jeszcze słowo?

Przewodniczący poseł Krzysztof Gadowski (KO):

Niewątpliwie Śląsk ze względu na zakres prac, tak jak pani minister mówiła, siedem subregionów, które wchodzi w przygotowanie, ma rzeczywiście dużo do zrobienia, ale też nie jest z tyłu i też wszyscy staramy się kibicować i wspierać, aby te programy były rzetelnie przygotowane.

Jeszcze jakieś zdanie pan prezydent Bieda chciał dopowiedzieć, tak? Zanim oddam głos panu dyrektorowi.

Zastępca prezydenta miasta Bytom Michał Bieda:

Dziękuję bardzo, panie przewodniczący.

Przewodniczący poseł Krzysztof Gadowski (KO):

Syntetycznie i kończymy. Jedno zdanie dosłownie.

Zastępca prezydenta miasta Bytom Michał Bieda:

Jeden wniosek jeszcze à propos szczególnie tych planów zagospodarowania przestrzennego. Mamy dzisiaj mocno niekorzystne ograniczenie w tworzeniu farm fotowoltaicznych. Te 100 kW, które, podejrzewam, kiedyś zostało wpisane do ustawy pod kątem przede wszystkim wiatraków, ogranicza nam dzisiaj możliwość budowania tych farm, a mamy dużo zgłoszeń. W związku z tym, że ta transformacja powinna być...

Przewodniczący poseł Krzysztof Gadowski (KO):

Panie prezydencie, przepraszam. Muszę panu przerwać. To jest temat, który zapiszemy na kolejny miesiąc, bo nie możemy rozbudować dzisiaj naszego posiedzenia o dodatkowe wątki. Dziękuję, że pan to sygnalizuje. Uwzględnimy to w dalszych pracach podkomisji.

Chciałem oddać głos panu dyrektorowi. Panie dyrektorze, proszę syntetycznie rzeczwiście, precyzyjnie, tak jak pan to robił do tej pory, odpowiedzieć na pytania czy dyskusję, którą w tym temacie mieliśmy. Dziękuję.

Zastępca dyrektora Departamentu Strategii MFiPR Daniel Baliński:

Dziękuję. Myślę, że to są bardzo dobre postulaty, związane właśnie z lepszym przygotowaniem warunków pod projekty, które mogą być finansowane z FST. Między innymi jest to dobre uzasadnienie ku temu, żeby na poziomie krajowym były w kopercie środki ponadregionalne, które właśnie angażują poziom krajowy do współpracy z samorządami, i do tego usprawnienia legislacji i w obszarze dobrego wykorzystania środków unijnych. Także tutaj też właściwym będzie inny resort, który kompetencyjnie odpowiada za planowanie przestrzenne. Dziękuję.

Przewodniczący poseł Krzysztof Gadowski (KO):

Dziękuję uprzejmie. Proszę państwa, gros problemów, które poruszyliśmy, które rozszerzyliśmy poza program, jest wielkie. Dziękuję za uwagi i kolejne propozycje tematów, którymi będziemy się zajmować. Panie dyrektorze, na pana ręce: dziękuję panu serdecznie, a zwłaszcza ministerstwu, które przygotowało nam materiały, tak jak pani minister zadeklarowała. Będziemy chętnie z państwem współpracowali. Do dyskusji pewnie dołączy się również inne ministerstwa. Zamykam już temat punktu pierwszego.

Witam po raz wtóry pana ministra Czetwertyńskiego. Panie ministrze, dziękuję za pana cierpliwość. Jestem pełen podziwu, że pan tyle czasu nam poświęcił i słucha tego, o czym dyskutujemy i mówimy. Ale myślę, że to na korzyść nas wszystkich. Wiele tematów, które dzisiaj padało, też wiele pytań padało do pana z racji tego, czym się zajmuje MKiŚ. Ale ja bym zachęcał, może w pierwszej kolejności, gdybyśmy przeszli do naszego tematu numer dwa, który państwo mają w programie. Wszystkich zapewne interesuje to, co zostało dołączone, te krajowe plany, które są dzisiaj tworzone, jak one się mają do terenowych. Ten temat cały czas się pojawia w mediach, w prasie i w dyskusjach z samorządowcami, bo wszyscy się obawiają, że wy te pieniądze w dużej części będziecie chcieli lokować gdzieś w swoich projektach, a nie w projektach, które przygotowują samorzady w ramach terenowych planów sprawiedliwej transformacji. Oddaję panu głos, panie ministrze.

Podsekretarz stanu w Ministerstwie Klimatu i Środowiska Adam Guibourgé-Czetwertyński:

Dziękuję bardzo za zaproszenie. Nie wysłałem wcześniej materiałów, gdyż pani minister wysłała dosyć obszerną informację odnośnie do planu sprawiedliwej transformacji. Pozwoliłem sobie natomiast przygotować krótką prezentację, którą spróbuję teraz pokazać na ekranie, żeby ułatwić przedstawienie głównych elementów zgodnie z proponowaną agendą dla tego punktu. Zaraz spróbuję to wyświetlić. Mam nadzieję, że się uda.

Przewodniczący poseł Krzysztof Gadowski (KO):

My też próbujemy w takim większym zakresie to pokazać, bo też mamy z tym problemy. O, już teraz lepiej.

Podsekretarz stanu w MKiŚ Adam Guibourgé-Czetwertyński:

Czy prezentacja jest teraz widoczna?

Przewodniczący poseł Krzysztof Gadowski (KO):

Panie ministrze, prezentacji nie widzimy. Pana widzimy, ale prezentacji jeszcze nie widzimy.

Podsekretarz stanu w MKiŚ Adam Guibourgé-Czetwertyński:

Jeszcze raz spróbuję.

Przewodniczący poseł Krzysztof Gadowski (KO):

Tak. Chwileczkę cierpliwości i myślę, że wspólnie się jakoś zsynchronizujemy.

Podsekretarz stanu w MKiŚ Adam Guibourgé-Czetwertyński:

A teraz jest widoczna?

Przewodniczący poseł Krzysztof Gadowski (KO):

Jeszcze nie, panie ministrze.

Podsekretarz stanu w MKiŚ Adam Guibourgé-Czetwertyński:

No to nie chcę w takim razie zajmować czasu. Jakoś może będę bez tych slajdów przedstawiał te elementy. Zacznę od wyniku ostatniego szczytu Rady Europejskiej...

Przewodniczący poseł Krzysztof Gadowski (KO):

Panie ministrze, przepraszam bardzo, że panu jeszcze przerywam. Ale czy pan udostępnił ekran prezentacji?

Podsekretarz stanu w MKiŚ Adam Guibourgé-Czetwertyński:

Tak, tak.

Przewodniczący poseł Krzysztof Gadowski (KO):

My pana widzimy, tylko nie widzimy ekranu prezentacji. Bo może jest prezentacja gotowa, tylko ekran został nieudostępniiony przez pana dla prezentacji.

Podsekretarz stanu w MKiŚ Adam Guibourgé-Czetwertyński:

Ja kliknąłem „udostępni ekran”, ale to widocznie nic nie zmienia, więc nie wiem. Jakiś problem jest, ale nie będę zabierał więcej czasu. Odnośnie więc do wyników rady grudniowej, rada grudniowa z zeszłego roku zaczęła wdrażać już do naszych realiów unijnych ustalenia sprzed roku. Jak państwo pamiętają, rok temu Rada Europejska uzgodniła cel ogólnounijny osiągnięcia neutralności klimatycznej do 2050 r. To jest zapewne najbardziej ambitny projekt unijny w ostatnich latach.

Tematem rady grudniowej były konsekwencje tego celu unijnego dla naszych celów już w bliższej perspektywie, czyli do 2030 r. Tutaj Rada Europejska udzieliła szeregu istotnych wytycznych, jeśli chodzi o wdrożenie tego celu. Po pierwsze poprzez zwiększenie celu redukcyjnego do 2030 r. do poziomu 55% na poziomie unijnym, oraz udzieliła szeregu dodatkowych wytycznych w zakresie sposobu osiągnięcia tego celu, a tutaj to jest między innymi poprzez podkreślenie istotnej roli gazu w procesie transformacji. To jest temat, który jest szczególnie istotny w Polsce i w wielu krajach Europy Południowej i Europy Środkowo-Wschodniej.

Zapisano także w konkluzjach grudniowych mandat do stworzenia bardziej sprawiedliwego podziału uprawnień do emisji w ramach ETS, co też jest dla nas istotne. Zapisano też w tych konkluzjach taki wymóg dla Komisji, żeby uwzględnić w nadchodzących propozycjach legislacyjnych kwestie ubóstwa energetycznego, konsekwencje społeczne tych propozycji dla obywateli unijnych, tak żeby nie stworzyć dodatkowych obciążeń dla najuboższych obywateli. Wreszcie zagwarantowano powrót tych tematów do Rady Europejskiej, w szczególności wskazując na kwestie związane z ustaleniem nowych celów w obszarach nieobjętych ETS. Tyle, jeśli chodzi o główne wyniki rady grudniowej.

Teraz, w zakresie sprawiedliwej transformacji oczywiście potwierdzam to, co tu już padło wielokrotnie, zarówno z ust ministerstwa funduszy, jak i innych uczestników dyskusji, że środki, instrumenty, które są do naszej dyspozycji dla finansowania transformacji naszej gospodarki w kierunku neutralności klimatycznej, są bardzo liczne i w wielu instrumentach unijnych, na początku od tego zacznę, są takie środki przewidziane. To jest w ramach Krajowego Planu Odbudowy opracowanego dla wdrożenia *Next Generation EU*, to są te środki dostępne w ramach polityk unijnych, takich jak polityka spójności, czyli w ramach pozycji uzgodnionych w budżecie unijnym. Są też środki wynikające z systemu ETS. W systemie ETS mamy nie tylko przychody dla budżetu, lecz także są fundusze specjalnie dedykowane do finansowania transformacji. Jest Fundusz Innowacyjny, który jest dostępny dla wszystkich państw członkowskich i ma wspierać innowacyjne procesy w przemyśle i w energetyce ograniczające emisję. Ale jest także Fundusz Modernizacyjny, którego Polska jest największym beneficjentem i będzie wspierać też transformację naszej gospodarki. Musimy patrzeć całościowo na wszystkie te dostępne środki, żeby skoordynować działania tych funduszy i nie duplikować oczywiście działań podjętych w każdym z nich.

Oprócz tych środków unijnych są także jeszcze środki, powiedzmy, unijne, ale quasi prywatne. To są środki z EBI, z Banku Światowego, z takich instytucji finansowych, które mają dużo programów dla wsparcia właśnie tych procesów transformacji. I to jest niezmiernie istotne, żeby mieć świadomość, że projekty, które musimy realizować dla osiągnięcia naszych celów redukcyjnych, są także projektami, które mają w dużym stopniu sens ekonomiczny. Będą generować przychody, więc też są projekty, które są w stanie mobilizować środki dłużne, z instytucji finansowych, ale też środki z sektora prywatnego, inwestycje kapitałowe, bo wiele z tych projektów to są po prostu normalne inwestycje biznesowe.

Oprócz więc środków instytucji finansowych i inwestorów prywatnych, których należy mobilizować, to mamy jeszcze środki krajowe. Chcę tutaj wymienić, bo to przede wszystkim dwa źródła. To są środki pochodzące z narodowego funduszu, który przygotowuje szereg programów, ostatnio bardzo skutecznych, dla czystego powietrza, dla mojego prądu, też ostatnio ogłoszony, i bardzo szybko limit został wyczerpany dla transportu publicznego zeroemisyjnego. Drugim takim dużym źródłem krajowym, dla którego przygotowujemy w tej chwili projekt ustawy, to jest fundusz transformacji energetyki, który będzie zarządzał częścią przychodów aukcyjnych z ETS-u, przeznaczając te środki na finansowanie transformacji.

W tej całej konstelacji środków dostępnych na finansowanie transformacji, to Fundusz na rzecz Sprawiedliwej Transformacji ma bardzo specyficzną rolę. Jego rolą nie jest to, żeby finansować, jak tu zostało powiedziane, całą transformację, ale przede wszystkim żeby zaadresować negatywne skutki społeczne polityki klimatycznej. Wierzmy oczywiście, że te dwa cele da się połączyć, ale inwestując na przykład w technologię, w przemysły, które umożliwiają produkcję instrumentów, komponentów produktów, które są nam potrzebne do osiągnięcia naszych celów klimatycznych, a jednocześnie będą tworzyć miejsca pracy. Więc tyle, jeżeli chodzi o wszystkie środki, które są dostępne dla finansowania transformacji.

Pani minister już dużo mówiła o sposobie alokacji, o podziale środków, który ma być w przeważającej mierze – 3,8 mld – w rękach samorządów. Tę kwestię pominę tutaj. Skupię się na głównych celach Krajowego Planu Sprawiedliwej Transformacji. Dlaczego przygotowujemy taki dokument, jaki jest jego cel? Myślę, że tutaj istotne są trzy rzeczy. Po pierwsze, to jest kwestia zapewnienia zgodności z krajową polityką energetyczno-klimatyczną, z dokumentami strategicznymi, które zostały tu też wymienione, tak jak polityka energetyczna czy krajowy plan energii i klimatu.

Po drugie, to jest – to też był watek, który pojawiał się wielokrotnie w naszych rozmowach – uzasadnienie potrzeby transformacji wszystkich polskich regionów górniczych. Bo my uważamy – niezależnie od tego, kiedy dokładnie kopalnie zostaną zamknięte, a wiemy ze wstępnej umowy negocjowanej przez Ministerstwo Aktywów Państwowych ze związkami zawodowymi, że ostatnia kopalnia zostanie zamknięta w 2049 r. – że nie ma co czekać do 2049 r., żeby podejmować inwestycje i stworzyć nowe możliwo-

ści gospodarcze w tych regionach. Nie ma co czekać do 2040 r. Już dzisiaj powinniśmy inwestować, już dzisiaj powinniśmy przygotować ten proces transformacji, który będzie realizowany w najbliższych dekadach. Chcemy więc, żeby niezależnie od stopnia przygotowania, stopnia zaawansowania planów terytorialnych, chcieliśmy mieć dokument, w którym będzie odpowiednie uzasadnienie wyłożone dla Komisji Europejskiej, dlaczego inwestycje są potrzebne we wszystkich regionach górniczych.

Po trzecie, chcemy też w tym dokumencie pokazać ogólne kierunki inwestycyjne, które są zgodne z tymi dokumentami krajowymi, ale też zgodne z priorytetami regionalnymi, z charakterystyką społeczno-gospodarczą poszczególnych regionów.

Jakie są główne elementy składowe Krajowego Planu Sprawiedliwej Transformacji? Powiem pokrótce. Generalnie jest to zgodne, robimy to na wzór wymogów z rozporządzenia unijnego, dotyczącego Funduszu na rzecz Sprawiedliwej Transformacji, czyli będzie tam opis procesu transformacji i wskazania obszarów na terytorium kraju, czyli wszystkich regionów górniczych, które będą dotknięte negatywnymi konsekwencjami polityki klimatycznej. Wraz z oceną skutków gospodarczych i społecznych przejścia na neutralność klimatyczną w tych obszarach będzie oczywiście powiązanie z dokumentami strategicznymi, tak jak powiedziałem, jak na przykład krajowy plan energii i klimatu. Podkreślimy też komplementarność tych działań podjętych w Funduszu Sprawiedliwej Transformacji z działaniami podjętymi w innych instrumentach, w innych funduszach krajowych, unijnych, w kierunku transformacji, w kierunku neutralności klimatycznej. Przedstawimy ogólną charakterystykę typów operacji, które mogłyby odpowiadać na te wszystkie wymogi.

W tej architekturze i w przygotowaniu Krajowego Planu Sprawiedliwej Transformacji oczywiście niezmiernie ważne są też inne elementy, przede wszystkim terytorialne plany, które zostaną przygotowane w regionach. Tam bowiem będą szczegóły, jeżeli chodzi o potrzeby regionów, o ocenę także skutków na poziomie poszczególnych regionów, identyfikację potrzeb. Ale urzędy marszałkowskie pracują i pani minister przestawiła stan prac. Sami marszałkowie najlepiej wiedzą, jak postępują prace w tym zakresie, więc nie będę się rozdrabniał.

Podkreślę natomiast jeszcze jeden element, który jest oczywiście bardzo istotny w kontekście przygotowania planów, został też wspomniany między innymi przez pana prezesa Gawlika, czyli umowa społeczna, która jest obecnie negocjowana przez Ministerstwo Aktywów Państwowych wspólnie ze związkami zawodowymi i określi plan transformacji dla sektora górniczego. Naszym zdaniem to, co wiemy dzisiaj ze wstępnego porozumienia, które zostało zawarte w zeszłym roku ze związkami zawodowymi, które określa datę końcową, jest już wystarczające, żeby spełnić wymogi formalne z rozporządzenia unijnego, bo wiemy, jaka jest data zamknięcia ostatniej kopalni. Natomiast oczywiście, jeżeli będziemy mieli więcej szczegółów z tej umowy społecznej, którą będziemy mogli uwzględnić w planach, to będzie jakościowo lepszy dokument.

To tyle w dużym skrócie z mojej strony. Jeśli są pytania, to z przyjemnością odpowiem.

Przewodniczący poseł Krzysztof Gadowski (KO):

Dziękuję, panie ministrze. Pan zawsze syntetycznie, ciekawie i otwarcie do problemu. Dziękuję panu serdecznie. Ja tylko mam taką prośbę do pana, żeby ta prezentacja, która zawsze jest ciekawa, jak pan ją przygotowuje, bo pamiętam prezentacje z posiedzeń Komisji Energii czy z zespołu sprawiedliwej transformacji, które państwo przygotowujecie, że są bardzo czytelne, klarowne, jasne i tam się nikt z nas nie gubi, tylko jest rzeczywiście wiele wiadomości, informacji, z tego realnie czerpiemy. Chciałem panu za to serdecznie podziękować.

Proszę państwa, otwieram dyskusję z takim apelem, że gdybyście się państwo zgłaszali do pytań, to proponuję jednak, żebyśmy mieli jakiś swój rygor czasowy co do zadawania pytań, żebyśmy umożliwili w miarę możliwości większości udział w debacie, a panu ministrowi już tak mocno czasu nie zabierali, tym bardziej, że uczestniczy w naszym posiedzeniu od samego początku.

Proszę bardzo, pani Marta Anczewska, WWF, później jest pan Marek Woźniak, marszałek województwa wielkopolskiego. Proszę bardzo, pani Marto.

Specjalista ds. sprawiedliwej transformacji w Fundacji WWF Polska Marta Anczewska:

Bardzo dziękuję. Dzień dobry. Mam pytanie do pana ministra dotyczące tematu, który pojawiał się już wcześniej w dyskusji, czyli kiedy możemy liczyć na przyjęcie krajowego celu neutralności klimatycznej, który jest potrzebny, żeby skorzystać z całości środków. Czy to będzie w tym roku, czy tak jak mówił pan dyrektor Baliński, że mamy czas do 2023 r. na to?

Chciałabym też zapytać o zależność, bo wyczytujemy w dokumentach, że umowa społeczna wpłynie na polską politykę energetyczną. Czyli rozumiem, że tak naprawdę ostateczna wersja PEP musi poczekać na wyniki negocjacji dotyczące umowy społecznej. Jak w związku z tym mają sobie poradzić regiony, które przygotowują Terytorialne plany sprawiedliwej transformacji, które też muszą wspierać dokumentem PEP i zawartymi w nim strategiami. To by było drugie.

Już na sam koniec trzecie pytanie. Terytorialne plany muszą podać, w jaki sposób zmniejszy się zatrudnienie w górnictwie i tak zwane *carbon intensity* w regionie do roku 2030. Skąd mają czerpać te informacje, ewentualnie kto poda regionom te dane? Dziękuję.

Przewodniczący poseł Krzysztof Gadowski (KO):

Dziękuję bardzo. Panie marszałku, proszę bardzo.

Marszałek województwa wielkopolskiego Marek Woźniak:

Dziękuję, panie przewodniczący. Ja bardzo króciutko. Trzy kwestie. Po pierwsze, chcę jednak odpowiedzieć na te argumenty, które pani minister przedstawiła. Ja się nie zgadzam z tą koncepcją, że to musi być krajowy plan, w którym województwa mają tylko swoje koperty. Ja się będę cały czas upierał, że ta realizacja powinna się odbywać na poziomie regionalnych planów, gdzie będzie odpowiednia linia dedykowana sprawiedliwej transformacji. Argumenty, które pani minister przedstawiała, że chodzi o to, że działają spółki, duże spółki Skarbu Państwa, to przed chwilą pan minister mówił, że to nie są pieniądze na transformację, tylko na likwidację skutków transformacji, więc nie mówimy o tych spółkach, które się dzisiaj zajmują węglem. Ich nie ma dotyczyć ta interwencja.

Druga rzecz. Mam takie wątpliwości, czy to nie jest czasem tak, że ponieważ trzy lata temu były trzy regiony, które w tej kwestii podejmowały działania, to Komisja Europejska planowała de facto pieniądze dla trzech regionów. W tej chwili mówimy o sześciu regionach. Czy nie jest tak, że gdybyśmy od razu mówili o sześciu regionach, to mielibyśmy dwa razy więcej pieniędzy w tej kopercie niż dzisiaj mamy. Mam takie nieodparte wrażenie, że w tej chwili będziemy dzielić pieniądze, które zostały dedykowane dla trzech regionów, na sześć regionów.

Trzecia kwestia, to już jest właściwie pytanie: Co będzie w zakresie Krajowego Planu Sprawiedliwej Transformacji na poziomie krajowym, skoro większość działań będzie podejmowana na poziomie regionalnym? Jaki jest w ogóle cel takiego wydzielonego, jeśli chodzi o środki, obszaru, który będzie obszarem krajowym, skoro mówimy i tak o sześciu regionach, czyli o kwestii ponadregionalnej, a nie kwestii całego kraju? To tyle. Dziękuję bardzo.

Przewodniczący poseł Krzysztof Gadowski (KO):

Dziękuję, panie marszałku. Panie ministrze, rzeczywiście, czy ja dobrze zrozumiałem? Bo pan powiedział, że to porozumienie, które zostało zawarte z górnikami, to jest porozumienie z komitetem strajkowym, bo takie było wtedy na Śląsku, które zostało spisane i którego jednym z elementów jest właśnie ta umowa społeczna. Ale właściwie chodzi mi o załącznik nr 1 do tego porozumienia, który pokazuje konkretne zamknięcie kopalń. On pokazuje kopalnie do zamknięcia, ale należące w większości do województwa śląskiego, leżące na terenie województwa śląskiego. Nie mówi się tam o innych kopalniach. Nie mówimy o Wielkopolsce, o węglu brunatnym, nie mówimy o Lubelskim Zagłębiu Węglowym, jeśli mogę tak powiedzieć, o tych regionach, czy nawet o Małopolsce, gdzie kopalnie nie do końca zostały tam wszystkie wpisane. Czy ten dokument jest podstawą ku temu, żebyśmy już mogli je wpisywać i mieć jakieś, tak jak pani Marta pytała przed chwilą, czy te terminy, działania, które są wpisane, mają mieć już bezpośrednio przełożenie na załącznik nr 1, który został do tego porozumienia wpisany? Ja oddaję panu

ministrowi głos. Widzę, że pan poseł Nowak również się zgłasza, ale to może w następnej turze. Dziękuję.

Podsekretarz stanu w MKiŚ Adam Guibourgé-Czetwertyński:

Dziękuję bardzo. Odnośnie do neutralności klimatycznej, to muszę podkreślić jedną rzecz istotną w tej dyskusji, żeby unikać nieporozumień. Warunkowość, która jest wpisana dla Funduszu na rzecz Sprawiedliwej Transformacji, dotyczy wdrożenia celu unijnego neutralności klimatycznej. A ten cel my od początku popieramy. Wielokrotnie o tym mówiłem i nie tylko ja. Więc myślę, że tu żadnego większego problemu nie ma. Co do celu na poziomie krajowym do 2050 r., to jest inna dyskusja, ale warunkowość dla Funduszu na rzecz Sprawiedliwej Transformacji nie jest związana z celem krajowym, tylko z celem unijnym.

Jeśli chodzi o umowę społeczną, to ja oczywiście mam świadomość, że to nie są pełne informacje z dokładnym harmonogramem dla funkcjonowania i to nie jest ostateczna wersja tej umowy, ale wydaje mi się, że z perspektywy planowania transformacji to, co jest istotne, to jest to, że wiemy dzięki tej umowie, że wszystkie regiony górnicze będą objęte tym procesem. Teraz z mojej perspektywy to, że w danym regionie, być może, kopalnie będą funkcjonować trochę dłużej, nie powinno być powodem dla braku inwestycji już w najbliższej perspektywie finansowej. Uważam, że jeżeli, dajmy na to, jakaś kopalnia zostanie zamknięta w 2029 r., to nie będziemy przecież czekać na kolejną perspektywę finansową, żeby dopiero w tym regionie zacząć podejmować działania. Powinniśmy te działania wyprzedzająco podejmować już dzisiaj. Naturalnie problemy, wyzwania są większe i inwestycje są może pilniejsze w tych regionach, w których pierwsze kopalnie zostaną zamknięte, ale to nie zmienia faktu, że wszystkie regiony muszą się transformować.

Jeżeli chodzi o źródła danych, to jestem przekonany, że konsultanci wspierający regiony z PwC będą w stanie wskazać odpowiednie źródła danych. Ale są dane GUS-u, są raporty spółek z poziomami zatrudnienia w poszczególnych kopalniach, więc to mogą być źródła danych na ten temat. Oczywiście ekonomiści, analizując dokładnie dane z GUS-u, mogą być w stanie wyciągać dużo więcej wniosków, ale myślę, że przy wsparciu konsultantów opracowujących plany terytorialne, jestem przekonany, że regiony będą też w stanie dotrzeć do tych danych.

Jeśli chodzi o pytanie pana marszałka Woźniaka, to częściowo odpowiedziałem w kontekście umowy społecznej, ale jeśli chodzi o podział środków, to myślę, że jest to pytanie bardziej dla MFiPR. Natomiast ze swojej strony zwrócę tylko uwagę, że tak jak zresztą zostało podniesione przez pana burmistrza Połomskiego we wcześniejszej dyskusji, część potrzeb inwestycyjnych w regionach po to, żeby umożliwić przyciąganie nowych inwestorów, którzy stworzą miejsca pracy dla lokalnej społeczności, mogą być oczywiście bardzo różne, ale część tych inwestycji mogła dotyczyć infrastruktury, która jest na przykład potrzebna do zasilania nowej fabryki. I to mogą być inwestycje, które ze swojej natury powinny być koordynowane na poziomie centralnym. To jest taki jeden przykład.

Jeśli chodzi o tereny pogórnice, co pojawiło się we wcześniejszej dyskusji, absolutnie te inwestycje nie muszą być konieczne zlokalizowane na terenach pogórnicznych, natomiast w niektórych przypadkach to będą tereny, które właśnie pod warunkiem ich odpowiedniego przygotowania, oczyszczenia z ewentualnych pozostałości po działalności górniczej, mogą być dobrymi terenami inwestycyjnymi, bo na przykład są blisko linii kolejowych czy infrastruktury drogowej. A być może będzie w niektórych regionach sens wspierać właśnie taki projekt rekultywacji tych terenów górniczych, żeby tam powstać nową fabrykę. To absolutnie nie musi tak być. Mogą być też inne tereny dostępne w gminach, ale niewykluczone, że beneficjentami części tych środków mogą być tereny pogórnice.

Przewodniczący poseł Krzysztof Gadowski (KO):

Dziękuję, panie ministrze. No rzeczywiście temat, który poruszył pan marszałek Marek Woźniak w kontekście zarządzania środkami, może do końca nie wybrzmiał, bo nie ukrywam, że wielokrotnie słyszałem w rozmowach z samorządowcami właśnie ten problem, jak te pieniądze mają być, kto będzie zarządzał tym funduszem, czy on będzie

centralnie, czy lokalnie. Myślę, że do tej dyskusji wrócimy, bo rzeczywiście jest nam tutaj potrzebne stanowisko MFiPR, więc tego tematu bym dzisiaj może nie zamykał, jeśli chodzi o tę dyskusję.

Natomiast zamykam listę osób, które zgłosiły się do dyskusji. Pan poseł Nowak i przygotowuje się pan Maciej Kozakiewicz, Ośrodek Działań Ekologicznych „Źródła”, Bełchatów 2050. Panie pośle, proszę o zabranie głosu.

Poseł Tomasz Piotr Nowak (KO):

Panie przewodniczący, panie ministrze, mam takie pytanie dotyczące działań w kraju, ale niekoniecznie dotyczące środków przeznaczanych dla regionów pogórnich, a swoistego planu kompensacyjnego dla tych regionów, które, jak wiemy, zostały wyeksploatowane w wyniku działalności górniczej. Chodzi o to, że na przykład Wielkopolska Wschodnia, myślę, że to samo będzie dotyczyło łódzkiego itd., Śląska na pewno, tylko że Śląsk ma program dla Śląska, natomiast pozostałe regiony nie mają programów skierowanych do nich, w których stawałoby się właśnie kompensację dla tych terenów jako bardzo ważną. Rozumiem, że się pojawia Fundusz na rzecz Sprawiedliwej Transformacji. On jest europejski. Pojawiają się środki krajowe, jak pan mówi z narodowego funduszu, jeszcze się pojawią z Funduszu Sprawiedliwej Transformacji Energetycznej. Okej.

Jednak oprócz tego te regiony powinny dostać specjalnie celowane programy, na przykład proinwestycyjne, które by polegały na przykład na obniżeniu podatków dla inwestorów, którzy wejdą na te tereny inwestycyjne właśnie w terenach pogórnich, żeby generować kolejne miejsca pracy. Albo żeby rząd dokonał wspólnie z marszałkami promocji tych regionów inwestycyjnych, terenów inwestycyjnych, w swoistej biznesowej dyplomacji. Po prostu żeby przyciągać tutaj do nas, właśnie szczególnie na te tereny, nowych inwestorów. Czy tego typu działania rząd planuje zrealizować?

Drugie pytanie uzupełniające. Ten fundusz transformacji energetycznej zainteresował mnie bardzo, bowiem do tej pory pieniądze z ETS-u były dzielone: 50% szło na transformację, a te drugie 50% to tak troszeczkę dookoła było. To znaczy, nie do końca było wykorzystane na to, na co powinno być wykorzystane. Rozumiem, że w tej chwili 100% pieniędzy z ETS-u będzie przeznaczony właśnie na projekty transformacyjne, tak? Dziękuję bardzo.

Przewodniczący poseł Krzysztof Gadowski (KO):

Dziękuję panu posłowi. Myślałem, że pan poseł zaprosi nas również na posiedzenie zespołu parlamentarnego ds. sprawiedliwej transformacji. Pan poseł jest przewodniczącym tego zespołu, więc wiedza w tym temacie jest, widać, wyraźna.

Poseł Tomasz Piotr Nowak (KO):

Ale pan przewodniczący zaprosi.

Przewodniczący poseł Krzysztof Gadowski (KO):

Tak, ja już zapraszam, jeśli pan pozwoli, w pana imieniu na to posiedzenie 26 stycznia, tak? Dziękuję bardzo.

Panie Macieju, bardzo proszę. Pan Maciej Kozakiewicz.

Koordynator projektu „Just Transition. Bełchatów 2050” w Ośrodku Działań Ekologicznych „Źródła” Maciej Kozakiewicz:

Dziękuję uprzejmie za zaproszenie na posiedzenie. Szanowny panie ministrze, szanowni państwo, mam przyjemność, zaszczyt, drugi rok zajmować się problematyką sprawiedliwej transformacji w regionie bełchatowskim. Moje generalne pytanie do pana ministra jest takie, czy w polityce MKiŚ ten nasz region odgrywa jakąś rolę i jaka to jest rola.

Dlaczego tak konstruję pytanie? Mianowicie, tak naprawdę będąc w kontakcie ze związkami zawodowymi, z samorządowcami, ze społecznością lokalną, dostrzegam, że ta społeczność jest zaskoczona całym procesem transformacji i tak naprawdę wciąż, mimo że my tutaj prowadzimy na poziomie parlamentarnym, rządowym dość zaawansowane i już dość szczegółowe rozmowy, to na poziomie lokalnym gotowość mentalna do transformacji jest bardzo niewielka. Dlatego też chciałem zadać pytanie, jak z perspektywy MKiŚ państwo postrzegają ten region, wyzwania i czego możemy się w najbliższym czasie spodziewać, jeśli chodzi o uściślenie procesu i włączenie społeczności

lokalnej do tego procesu. Czy jest plan wygaszania działalności? Nasz projekt wprowadzie ma perspektywę 2050, nazywa się „Bełchatów 2050”, ale z informacji, które pozyskałem w ciągu tych 2 lat, widzę, że najbliższe 3 lata mogą zdecydować o tym, czy Bełchatów dołączy do miast, które nie dadzą sobie rady, czy region bełchatowski, z transformacją, czy jednak będziemy tu mieli jakieś *success story*. Dziękuję bardzo.

Przewodniczący poseł Krzysztof Gadowski (KO):

Dziękuję panu Kozakiewiczowi. Proszę państwa, o głos prosił również pan wicemarszałek województwa śląskiego, pan Wojciech Kałuża. Pozwolicie, w drodze wyjątku, żeby również największy region, który będzie podlegał, już właściwie przechodzi tę transformację, zabrał głos w jego imieniu pan marszałek Kałuża.

Panie marszałku, oddaję panu głos.

Wicemarszałek województwa śląskiego Wojciech Kałuża:

Witam państwa bardzo serdecznie. Przysłuchiwałem się dość głęboko dyskusji i...

Przewodniczący poseł Krzysztof Gadowski (KO):

Panie marszałku, przepraszam...

Wicemarszałek województwa śląskiego Wojciech Kałuża:

...też chciałem zabrać głos. Szanowni państwo, Fundusz na rzecz Sprawiedliwej Transformacji to dla nas kluczowy element nowego systemu i tak naprawdę wsparcie na poziomie UE, która przeznaczyła 17,5 mld euro, a Polska będzie największym beneficjentem tego funduszu i, dodajmy, że województwo śląskie w strukturach Polski też będzie największym beneficjentem.

Obecnie znajdujemy się w kluczowym momencie w przygotowaniu do wykorzystania środków z Funduszu na rzecz Sprawiedliwej Transformacji. Zarząd województwa, szanowni państwo, przygotowuje projekt...

Przewodniczący poseł Krzysztof Gadowski (KO):

Panie marszałku, przepraszam pana, ale my pana słabo słyszymy.

Wicemarszałek województwa śląskiego Wojciech Kałuża:

...sprawiedliwej transformacji dla (...) województwa planowanych do objęcia wsparciem. To jest (...) katowickiego, gliwickiego, bytomskiego, tyskiego, sosnowieckiego (...) Trwają prace (...) nad tym dokumentem.

Województwo śląskie w ramach prowadzenia (...) notyfikowało projekty wsparcia dla Funduszu na rzecz Sprawiedliwej Transformacji obejmujące obszary tematyczne wskazane w projekcie rozporządzenia do Funduszu na rzecz Sprawiedliwej Transformacji. (...) nowe obszary w toku negocjacji. Oczywiście są to priorytety: gospodarka, środowisko, priorytet społeczeństwa (...)

Chciałem też państwu przedstawić stan prac nad naszym dokumentem dotyczącym Funduszu na rzecz Sprawiedliwej Transformacji w województwie śląskim. W styczniu, w lutym (...) spotkań z partnerami w podregionach. W lutym planujemy opracowanie wstępnego projektu (...) do planu sprawiedliwej transformacji oraz siódme posiedzenie zespołu regionalnego naszego zespołu ds. transformacji. W marcu konsultacje wstępne projektu regionalnego planu (...) w podregionach. Marzec – kwiecień to opiniowanie projektu regionalnego (...) przez MFiPR. Kwiecień–maj to dla nas konsultacje społeczne finalnego już regionalnego planu sprawiedliwej transformacji. W czerwcu 2021 r. – zatwierdzenie regionalnego planu transformacji przez zarząd województwa.

(...) zarządzania już dzisiaj dużo słyszeliśmy. (...) aby Fundusz na rzecz Sprawiedliwej Transformacji był wdrażany na poziomie krajowym w ramach programu krajowego z kopertami (...) W takim wariancie, szanowni państwo, liczymy na szeroki udział w zarządzaniu (...) instytucji pośredniczącej pierwszego stopnia. Wszyscy się zgadzamy i (...), że konieczne jest, aby powyższa kwota (...) oznaczać środki w ramach kontraktu programowego do obszarów strategicznych (...) Śląsk (...) z Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego 2030.

Istnieje potrzeba uzupełnienia regionalnego programu środków z programów krajowych w zakresie (...) mobilności, infrastruktury transportowej, energetyki, efektywności

energetycznej, gospodarki, zagospodarowania terenów przemysłowych i rewitalizacji, efektywnego gospodarowania zasobami, gospodarką odpadami (...) edukacji (...)

Jest to dla nas bardzo ważne, by w tym całym procesie transformacji nie zapominać o tym, że jest to przed nami duże wyzwanie.

Szanowni państwo, zgodnie z ustaleniami przekazanymi nam przez ministra ds. funduszy i polityki regionalnej... Słyszę duży szum. Nie wiem, czy państwo też. Podczas dotychczasowych paru spotkań ministerialnej grupy roboczej ds. Funduszu Sprawiedliwej Transformacji krajowy plan transformacji ma być dokumentem ramowym w kontekście terytorialnych planów sprawiedliwej transformacji. Jako wzorzec, uważamy, że krajowy plan transformacji powinien pełnić bardziej funkcję dokumentu strategicznego, określającego harmonogram odchodzenia od węgla w Polsce, i wykluczającego kierunki i cele transformacji energetycznej Polski tak...

Przewodniczący poseł Krzysztof Gadowski (KO):

Panie marszałku, przepraszam pana, ale mam tu sygnał, że pan prawdopodobnie ma jakieś drugie urządzenie włączone i mamy takie foniczne odbicie głosu. Mamy problem ze słyszalnością...

Wicemarszałek województwa śląskiego Wojciech Kałuża:

Nie mam żadnego innego urządzenia włączonego, powiem szczerze. Chyba że... A teraz trochę lepiej? Halo?

Przewodniczący poseł Krzysztof Gadowski (KO):

Coś lepiej, ale to nie to, co pan miał wcześniej. Dobrze, to może kontynuujemy w wersji skróconej, panie marszałku, bo mam nadzieję, że pan będzie naszym gościem nie tylko na pierwszym, ale i na kolejnych posiedzeniach.

Wicemarszałek województwa śląskiego Wojciech Kałuża:

To może, panie pośle, ja spróbuję się jeszcze raz zalogować?

Przewodniczący poseł Krzysztof Gadowski (KO):

Panie marszałku, nie chciałbym nadużywać pana czasu, bo jeszcze nawiążę do tego spotkania...

Wicemarszałek województwa śląskiego Wojciech Kałuża:

Chciałbym tylko już w kwestii uzupełnienia, dodam tylko rzeczy, które naszym zdaniem powinny dotyczyć tematu i zagadnień do omówienia w kontekście naszych prac związanych z (...) transformacji. Z analizy na obecnym etapie, i to podtrzymujemy (...) chęć uzyskania informacji w poniższych zagadnieniach, właśnie już komplementarnych; temat związany z modelem zarządzania, funduszem, czyli ustalenie tego modelu, jak on będzie wyglądał; przedstawienie realnego harmonogramu dotyczącego odchodzenia od węgla, czyli zamykania kopalń; określenie ram czasowych, tej mapy drogowej transformacji energetycznej, w tym przyjęcie polityki energetycznej Polski, i przedstawienie modelu działania i funkcjonowania operatora terenów pogórnictwa i przemysłowych z uwzględnieniem modelu poszczególnych ministerstw, samorządu województwa oraz innych podmiotów uczestniczących w tym procesie. A także wskazujemy na przygotowanie katalogu oraz harmonogramu koniecznych inicjatyw zmian legislacyjnych mających na celu ułatwienie, wdrożenie i przyspieszenie działań finansowych, w szczególności związanych z Funduszem na rzecz Sprawiedliwej Transformacji. To może na ten moment tyle. Jeżeli będą jakieś pytania, to ja oczywiście jestem do dyspozycji szanownego gremium. Tak że dziękuję bardzo.

Przewodniczący poseł Krzysztof Gadowski (KO):

Dziękuję, panie marszałku. Panie marszałku. Panie ministrze, gdyby pan odniósł się do tych pytań, które się pojawiły. Dziękuję panu marszałkowi, bo chciał nam przedstawić rozpoczęte rzeczywiście dość mocno prace ze względu na obszar naszej transformacji w województwie śląskim. Prace nabrały tempa i dziękuję za tę informację. Ale mam nadzieję, że w dalszej części naszego dzisiejszego posiedzenia przy planach pracy coś na ten temat powiem dalej. Dziękuję.

Podsekretarz stanu w MKiŚ Adam Guibourgé-Czetwertyński:

Dziękuję bardzo. Ja się też cieszę, że w tak wielu regionach te prace tak dobrze idą i właściwie widać duże zaangażowanie nie tylko na poziomie roboczym, w przygotowaniu tych planów, lecz także samych marszałków. Myślę, że to jest bardzo dobry znak dla szans powodzenia tych inwestycji, które mogą być realizowane dzięki tym funduszom.

Teraz nawiązując do pytania pana Kozakiewicza, to jest trochę odpowiedź na to pytanie, że oczywiście, że dużo zależy od lokalnych chęci, od lokalnej woli. Same te terytorialne plany nie powstaną, same się inwestycje nie wydarzą. Jeżeli nie będzie zainteresowania na poziomie lokalnym, żeby zorganizować ten proces, to oczywiście, że to będzie trudniejsze. Myślę, że dobrze to widać w licznych programach, które prowadzimy dla poprawy jakości środowiska. Widzimy, że bardzo często gminy, w których najwięcej projektów jest realizowanych, to są gminy, w których burmistrz osobiście się zaangażował w promowanie tego programu, wykorzystał też czy połączył działania realizowane przez narodowy fundusz z działaniami, które są realizowane na przykład w ramach polityki spójności. Naturalnie, że takie zaangażowanie na poziomie lokalnym ma gigantyczne znaczenie dla sukcesu tego procesu. Dlatego właśnie bardzo się cieszę, jak słyszę... na przykład pan marszałek Kałuża, który widać, że jest bardzo zaawansowany w swoich pracach, bardzo zdeterminowany też, żeby wykorzystać te środki i zagospodarować nową szansę dla Śląska.

Odnosnie jeszcze do pytania pana pośła Nowaka i środków regionalnych, to wydaje mi się, że koncepcja, którą zarysowała pani minister Jaroszyńska-Jedynak, w której 3,8 mld jest pozostawione w rękach marszałków, i na poziomie centralnym jest 500 mln, to jest bardzo dobre rozwiązanie, które zapewni skorelowanie inwestycji realizowanych w ramach Funduszu na rzecz Sprawiedliwej Transformacji z budżetami lokalnymi i jednocześnie pewną koordynację na poziomie krajowym, także z dokumentami strategicznymi rządu, i transformację naszej energetyki, naszej gospodarki w kierunku neutralności energetycznej.

Jeżeli chodzi o specyficzne potrzeby regionów, to dla tych celów istnieją właśnie regionalne programy, które mogą zaadresować bardzo specyficzne potrzeby pojedynczych regionów. Każdy region ma taką swoją specyfikę i w ramach regionalnych programów mogą być realizowane takie programy. Z poziomu centralnego zidentyfikowaliśmy dwa takie obszary, które naszym zdaniem wymagają większego zaangażowania, większej koordynacji władz kilku regionów i poziomu centralnego, żeby zaadresować podobne wyzwania, przed którymi stoją regiony. Dlatego pani minister Jaroszyńska przedstawiła, wspomniała o tych programach w swojej interwencji – to jest Polska Wschodnia i to jest właśnie program dla sprawiedliwej transformacji. To są podobne wyzwania, przed którymi stoi szereg regionów w Polsce. Uzasadniają potrzebę utworzenia na poziomie krajowym dedykowanych programów dla tych obszarów, a te bardzo specyficzne potrzeby regionalne mogą być adresowane w programach regionalnych.

Odnosnie do drugiej części pytania pana pośła Nowaka i nawiązując do tego, co mówiłem o zaangażowaniu władz lokalnych w sukces planów terytorialnych i Funduszu na rzecz Sprawiedliwej Transformacji, to oczywiście zaangażowanie także poziomu rządowego jest istotne dla realizacji niektórych inwestycji. Rząd to robi. Podejmuje działania w tym kierunku. Oferuje specyficzne wsparcie, prowadzi tę politykę, głównie Ministerstwo Rozwoju, specyficzne wsparcie dla największych inwestycji. To są częściowo też inwestycje, które są realizowane w regionach górniczych. Mając świadomość potrzeb tych regionów, zdecydowaliśmy się na przygotowanie Krajowego Planu Sprawiedliwej Transformacji, żeby zapewnić także, tak jak powiedziałem, że z formalnego punktu widzenia będziemy mogli argumentować i przedstawić Komisji Europejskiej odpowiednie dokumenty wymagane przez rozporządzenie unijne, odpowiednie dokumenty, żeby uzasadnić potrzebę zagospodarowania tych środków na rzecz wszystkich regionów górniczych w Polsce. Dziękuję.

Przewodniczący poseł Krzysztof Gadowski (KO):

Panie ministrze, serdecznie panu dziękuję za tak wyczerpujące informacje i ustosunkowanie się do tematów, które poruszaliśmy, i do pytań, które zadawali nasi goście i posłowie. Chciałem w ten sposób zakończyć punkt drugi naszego posiedzenia.

Przechodzimy do punktu trzeciego. Oczywiście bardzo proszę o przesłanie tej prezentacji, panie ministrze. Chodzi o prezentację, której nie widzieliśmy, a którą mieliśmy oglądać.

Podsekretarz stanu w MKiŚ Adam Guibourgé-Czetwertyński:

Oczywiście, prześlę.

Przewodniczący poseł Krzysztof Gadowski (KO):

Przechodzimy do punktu trzeciego. W punkcie trzecim powinniśmy przyjąć jako podkomisja projekt pracy podkomisji, właściwie od początku, od 1 stycznia do 31 lipca 2021 r. Próbowałem, nie ukrywam... Wysłałem do państwa informację z propozycją tematów. Dziękuję pani poseł Dąbrowskiej za przesłanie kilku tematów, które wpisałem. One w dużej części nawiązują do tego, nad czym pracujemy i co wpisaliśmy do naszego planu pracy. Oczywiście planujemy co miesiąc spotykać się jako podkomisja. Luty proponuję, abyśmy zarezerwowali dla tematu związanego z przygotowaniem projektu umowy partnerstwa na lata 2021–2027. To jest temat nowy. Słyszeliśmy w poniedziałek 18 stycznia ogłoszone przez rząd projekty tych umów, więc będą trwały negocjacje. Temat warty więc tego, żebyśmy się nad nim pochylili w lutym. W tym kontekście również dotknęlibyśmy tego, co poruszał pan marszałek Woźniak, czyli modelu zarządzania Funduszem na rzecz Sprawiedliwej Transformacji. Myślę, że panowie marszałkowie w tym temacie wszyscy zabiorą głos. Myślę, że to jest ważny temat, żebyśmy mieli zdanie i żeby rząd był pewny, że akurat ten model, i żebyśmy my byli pewni, że rzeczywiście ten model pozwoli na sprawne wydatkowanie środków finansowych.

Marzec chcielibyśmy poświęcić na wizytację. Z panem wiceprzewodniczącym Piechą odwiedziliśmy pana marszałka województwa śląskiego. Pan marszałek województwa śląskiego zaakceptował i wyraził chęć goszczenia nas u siebie. Nie wiem, czy zdalnie, czy fizycznie, bo jak słyszeliśmy od pana wicemarszałka Kałuży, stan przygotowań biegnie. To jest największy region. Chcielibyśmy usłyszeć, na jakim etapie województwo jest przygotowane, gdzie jesteśmy i kiedy to sfinalizujemy, jakie są projekty i zapisy terenowego planu sprawiedliwej transformacji. Są już chyba w fazie ostatecznej przygotowań, czyli jeszcze przed ostatecznymi konsultacjami z ministerstwem. Jeśli będzie na to czas, to być może dotkniemy również województw innych, natomiast na dziś planujemy przede wszystkim województwo śląskie.

Z kolei kwiecień poświęcilibyśmy informacji na temat postępu prac nad przygotowaniem planów sprawiedliwej transformacji w województwach małopolskim, łódzkim, lubelskim. Słyszemy, że te województwa, jakby troszkę w innym tempie, ale też zmierzają do jakiegoś finału. No i myślę, że szerzej już powinniśmy porozmawiać w kwietniu o tempie i zapisach krajowego programu sprawiedliwej transformacji.

Maj to jakby dwa elementy, dwa tematy wpisane w propozycje jako informacja na temat statusu przygotowania wniosku do Komisji Europejskiej oraz informacja na temat projektu umowy społecznej, o której dzisiaj była mowa, harmonogramu likwidacji kopalń i innych działań, które w tym zakresie będą zapisane. Mam nadzieję, że do tego czasu ta umowa społeczna będzie miała finał, bo wszyscy wiemy, że te prace ciągną się od września. Miały być kontynuowane, dzisiaj słyszemy, że 25 stycznia to jest kolejny termin negocjacji czy rozmów rządu z przedstawicielami województwa śląskiego, a konkretnie ze strona społeczną, związkami zawodowymi.

Czerwiec. Ten temat też był jakby wywołany przez pana prezydenta Bytomia. On się przetaczał również w wielu przekazach. Pan Sytek również go poruszał. To jest temat związany z problemami natury realizacji już tych planów, a więc zmiany planów itd., aktów legislacyjnych, które powinny przyspieszyć proces realizacji konkretnych inwestycji czy działań zapisanych zarówno w krajowym, jak i w terenowych planach sprawiedliwej transformacji.

Oprócz czerwca mamy również lipiec. Staralem się państwu posłom przesłać tę informację, ale myślę, że byśmy właśnie poruszyli w lipcu temat związany z tym, co podnosiło również Stowarzyszenie Gmin Górniczych, a więc temat związany z terenami pogórnymi i przemysłowymi. Spróbowałem to zapisać w takiej formule „Przedstawienie modelu działania oraz funkcjonowania operatora terenów pogórnymi i przemysłowymi, z uwzględnieniem roli poszczególnych ministerstw, samorządu województwa oraz innych istotnych podmiotów w tym procesie”. Nad tym tematem byśmy się pochylili w lipcu.

Nie ukrywam, że konstruując projekt naszych prac w podkomisji, starałem się wpisywać jeden temat, licząc na to, że w trakcie życia przynosi coś innego. Są tematy, które wymagają bieżącego zajęcia się nimi, i wtedy żebyśmy mogli, nie będąc obciążeni już za mocno wstępnymi projektami, propozycjami, dopisać temat, który zdaniem państwa, zdaniem ministerstwa, rządu, jak i samorządowców, a również posłów, był ciekawy i można by dodać na konkretne posiedzenie Komisji.

Chciałem zapytać państwa posłów, czy macie jakieś uwagi do projektu planu pracy. Nie widzę, nie słyszę. Nikt nie zgłasza. Uważam, że projekt został przyjęty bez uwag.

Pozostał nam ostatni punkt, proszę państwa. Sprawy bieżące. Zwracam się tutaj do państwa posłów. Dzisiaj mamy to posiedzenie po posiedzeniu Sejmu. Uważam, że ciekawe dyskusje i swoboda wypowiedzi ze strony jednego, drugiego czy trzeciego ministra, bo przecież w najbliższym czasie będziemy też mieli do dyspozycji ministra aktywów państwowych, który również będzie konkretny głos zabierał w bardzo ważnych sprawach, żeby te posiedzenia odbywały się albo przed posiedzeniem Sejmu, albo po posiedzeniu Sejmu. Wtedy będzie nam towarzyszyła swoboda wypowiedzi, a będziemy mieli bezpośredni dostęp do sali, co dzisiaj nie jest łatwym procesem wpisania się i sprawnego posiedzenia Komisji. Pytanie podstawowe: Czy pasuje nam termin po, czy proponują państwo przed? Ja proponowałem dzisiaj przynajmniej wpisać termin po, zarezerwowałem salę na 26 lutego. To jest po posiedzeniu Komisji. Godzina jeszcze do uzgodnienia. Ale jeśli państwo uważają, że lepiej nam się będzie procedowało przed, to rozumiem, że przyjmujemy taką propozycję.

Poseł Bolesław Piecha (PiS):

Przyjmujemy, ale z jednym zastrzeżeniem. Swobodne wypowiedzi są zawsze. Nie tylko w dni pozasejmowe. I to, panie przewodniczący, proszę zanotować.

Przewodniczący poseł Krzysztof Gadowski (KO):

Dziękuję panu wiceprzewodniczącemu za uwagę. Myślę, że pana wypowiedź mobilizuje nas wszystkich uczestniczących w tym posiedzeniu.

Poseł Bolesław Piecha (PiS):

Żeby swobodnie się wypowiadać.

Przewodniczący poseł Krzysztof Gadowski (KO):

Swobodnie się wypowiadać, ale z własnym ograniczeniem czasowym. Może tak.

Pan poseł Nowak, proszę bardzo.

Poseł Tomasz Piotr Nowak (KO):

Wydaje mi się, że przed posiedzeniem tak psychologicznie, jest chyba ciekawsze. Bo przyjeżdżamy, jesteście gotowi do pracy.

Poseł Bolesław Piecha (PiS):

Ja mam taką uwagę, bo to nie ma specjalnie znaczenia. Przed posiedzeniem zawsze jest trudno, ale sądzę, że to jest dobra uwaga. Panie pośle, my tutaj głównie będziemy współpracować z tymi, którzy są zdalnie. Jeżeli, być może, nastąpi odmrożenie, to muszą przyjechać, więc pewnie dla nich też to przed posiedzeniem jest łatwiejsze niż po, bo po, to tylko piątek jest możliwy. Innego terminu nie widzę. Pod warunkiem, że nie zostanie na przykład przełożone albo zajęte, albo przesuną się jakieś głosowania do późnych godzin nocnych i wtedy jest trudno. Czyli raczej kierować się przed posiedzeniem Sejmu. Jest to też trudne, bo Komisje też pracują w ten dzień.

Przewodniczący poseł Krzysztof Gadowski (KO):

Dziękuję za taką odpowiedź i właściwie, jeśli państwo pozwolą, to spróbujemy wpisać to dzień przed posiedzeniem Komisji.

Poseł Bolesław Piecha (PiS):

Sejmu.

Przewodniczący poseł Krzysztof Gadowski (KO):

Sejmu, przepraszam. Posiedzeniem Sejmu. To mamy 24 lutego. Rozumiem, że wtedy godziny byłyby trochę późniejsze, tak? Popołudniowe, tak? jeśli jest to możliwe? Czy...

Poseł Bolesław Piecha (PiS):

Jest to trudne, ponieważ my pracujemy w określonych warunkach lokalowych i te warunki lokalowe z jednej strony są zdeterminowane remontami, z drugiej strony taką, a nie inną pracą. Tak na dobrą sprawę wszystkie komisje pracują w zasadzie tu.

Przewodniczący poseł Krzysztof Gadowski (KO):

Ale ja rozumiem...

Poseł Bolesław Piecha (PiS):

Ale sądzę, że w miarę możliwości te dwie godziny trzeba zapewnić, niezależnie, o której godzinie. Sądzę, że pora, która była dzisiaj, jest odpowiednia. Jeżeliby się udało, to byłoby dobrze. Bo posłowie raczej nie zjeżdżają na godzinę 10.00. Preferują godzinę 11.00.

Przewodniczący poseł Krzysztof Gadowski (KO):

Dziękuję za ten głos. Jeśli państwo pozwolą, dajcie nam taką swobodę ewentualnie w ustaleniu tego z sekretariatem, bo tak jak pan wiceprzewodniczący powiedział, jesteśmy uzależnieni od wielu czynników i musimy się w to wpisać. Czyli będę z państwem w kontakcie i dopracujemy konkretną godzinę. Dziękuję serdecznie.

Zamykam posiedzenie. Dziękuję za tę ożywioną i ciekawą dyskusję. Z każdej strony i każde pytanie było bardzo cenne. Pozwoli nam dookreślić plan pracy na kolejne miesiące. Czekamy na państwa uwagi. Gdyby państwo uważali, że dany temat, który proponujecie, jest ciekawy i powinniśmy się nim zająć, to proszę przesłać na ręce sekretariatu. Dziękuję bardzo. Do widzenia.